

**MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE,
DIGITALNOG DRUŠTVA I MEDIJA**

**ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ O
SPROVOĐENJU STRATEGIJE
RAZVOJA INFORMACIONOG
DRUŠTVA 2016-2020 GODINE**

JUL 2021

SADRŽAJ

I UVODNI REZIME	8
II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA	11
OPŠTI PREGLED	11
CILJ 1 INFRASTRUKTURA ZA ŠIROKOPOJASNI PRISTUP	12
CILJ 2 INFORMACIONA BEZBJEDNOST	15
CILJ 3 E-POSLOVANJE	16
CILJ 4 E-OBRAZOVANJE	19
CILJ 5 E-ZDRAVSTVO	22
CILJ 6 E-UKLJUČIVANJE	28
CILJ 7 e-UPRAVA	31
CILJ 8 ISTRAŽIVANJE, INOVACIJE I RAZVOJ	36
III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE	39
IV EVALUACIJA	85
V OSVRT NA PLANIRANA I UTROŠENA SREDSTVA	86
VI PREPORUKE ZA NAREDNI CIKLUS PLANIRANJA	87

I UVODNI REZIME

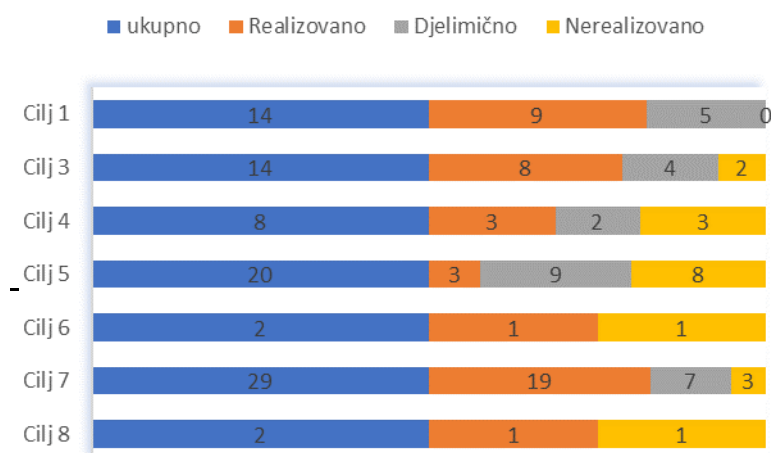
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija je, u saradnji sa ključnim institucijama uključenim u razvoj informacionog društva u cilju kontinuiranog praćenja procesa razvoja informacionog društva u Crnoj Gori, a shodno Uredbi o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenta i Metodologiji razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja dokumenata, pripremila **Završni izvještaj o sprovođenju Strategije razvoja informacionog društva 2016-2020.** g., sa osvrtom na stepen realizacije aktivnosti za 2020. godinu.

Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore 2016 - 2020 , čijim sprovođenjem su u okviru svojih nadležnosti, koordinirali Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija i Ministarstvo ekonomskog razvoja je implementirana kroz tri Akciona plana u periodu od 2016 -2020. godine, a u realizaciji različitih aktivnosti učestvovali su organi državne uprave, regulatori i akademska zajednica.

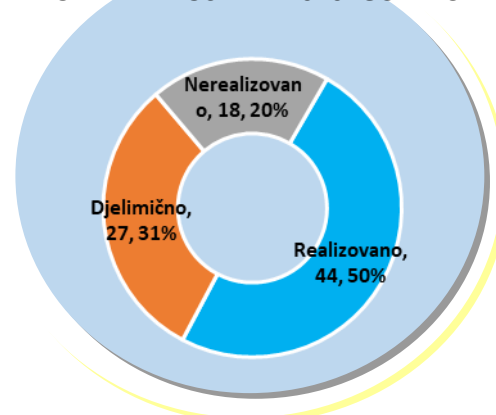
Strategija razvoja informacionog društva do 2020. godine identifikovala je strateške pravce razvoja u ovoj oblasti sa ciljem dostizanja standarda EU postavljenih u Digitalnoj agendi 2020 i Strategiji za jedinstveno digitalno tržište. Dokument se sastoji od poglavlja koja su prepoznata kao strateški ciljevi na putu usaglašavanja s EU standardima u ovoj oblasti. Pomenuta poglavlja obrađena su kroz evropski i nacionalni kontekst, strateške pravce razvoja kao i indikatore koji će poslužiti kao svojevrsni “mjerači” razvoja informacionog društva Crne Gore i dati prikaz sveukupnih i dugoročnih efekata realizacije specifičnih aktivnosti po sledećim ciljevima (oblastima): 1) infrastruktura za širokopojasni pristup 3) e-poslovanje 4) e-obrazovanje 5) e-zdravstvo 6) e-uključivanje 7) e-uprava 8) istraživanje, inovacije i razvoj.²

Akcionim planom za 2019/2020. godinu planirano je ukupno 70 aktivnosti, za čiju realizaciju je predviđeno 89 podaktivnosti, od kojih je 44 realizovano, 27 djelimično realizovano i 18 nerealizovano.

REALIZACIJA AKTIVNOSTI PO CILJEVIMA

STEPEN REALIZACIJE PODAKTIVNOSTI ZA 2020. GODINU

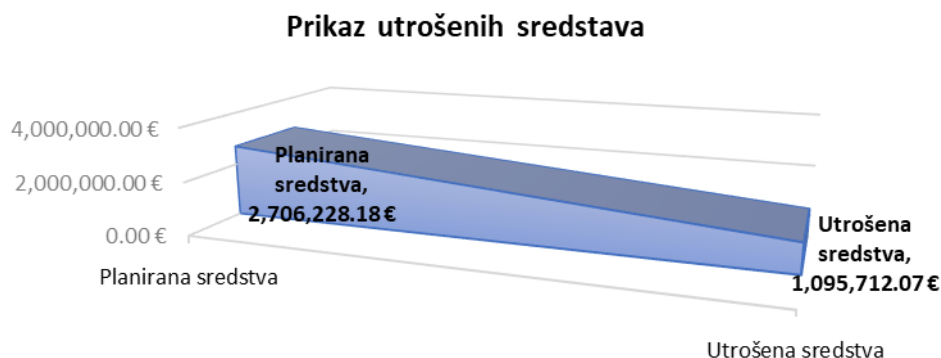

¹ Oblast informacione bezbjednosti, koja je ranije bila obuhvaćena strateškim ciljem 2) Informaciona bezbjednost, od 2018. godine prati se kroz Strategiju razvoja sajber bezbjednosti od 2018-2020 godine.

Kao razlog za kašnjenje ili izostanak realizacije velikog broja aktivnosti, institucije najčešće navode povezanost i međusobnu uslovljenost aktivnosti što u slučaju zastoja kod jedne aktivnosti stvara lančanu reakciju i onemogućava realizaciju povezanih aktivnosti, zatim nedostatak sredstava i kapaciteta, a takođe i specifičnost situacije koja je nastala usled pandemije Covid-19. Naime iako su nove okolnosti uticale na način na koji građani komuniciraju sa svojom administracijom i generalno podstakle pozitivne promjene u nekoliko strateških oblasti, svi resursi su uglavnom bili okrenuti ka odgovoru na novonastalu situaciju, te su usled toga mnoge ranije planirane redovne aktivnosti zanemarene.

Nakon isteka četvorogodišnjeg perioda važenja Strategije razvoja informacionog društva 2016-2020. može se konstatovati da iako je prepoznatljiv određen napredak, implementacija naročito kada je u pitanju realizacija aktivnosti nije na zadovoljavajućem nivou, dok je kada su u pitanju indikatori učinka zabilježen napredak kod 23 od 35 indikatora, dok za 5 indikatora nisu pronađeni mjerljivi podaci ili je relevantnost njihovog praćenja istekla.

Imajući u vidu da su nosioci aktivnosti po pojedinim strateškim ciljevima bile različite institucije, to je i finansijski plan realizacije aktivnosti bio prilično neujednačen i djelimično neprecizan ili bez konkretnog navođenja opredijeljenih sredstava što je u krajnjem vjerovatno i uzrokovalo izostanak realizacije pojedinih aktivnosti. Kada su u pitanju sredstva koja su decidno planirana prilikom izrade Akcionog plana i njihov utošak ukupno je planirano **2.706.228,18 eura**, a utrošeno **1.095.712,07 eura**

Prema dostavljenim podacima utrošeno je 40% planiranih sredstava, dok je sa druge strane 50% planiranih aktivnosti realizovano, 31% djelimično realizovano, što ukazuje da su ova sredstva vjerovatno namjenski korišćena.

Kada su u pitanju ključna dostignuća za realizaciju mjera i aktivnosti iz ove Strategije ističemo:

- Unaprijeđenje propisa iz oblasti elektronskog poslovanja kroz Izmjene i dopune Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, kao i donošenjem Zakona o elektronskoj upravi. Stvaranje dobrog i evropski usklađenog zakonodavnog okvira u oblasti elektronskog poslovanja je jedan od preduslova za funkcionisanje informacionog društva. U oblasti e-poslovanja statistike pokazuju da 79% preduzeća koriste ERP sisteme za internu komunikaciju, dok 61% preduzeća koristi društvene mreže u svom poslovanju

- Konstantno i značajno povećanje broj korisnika koji koriste elektronske usluge javne administracije. Procenat građana koji znaju da elektronske usluge uprave postoje od 2017. godine u Crnoj Gori porastao je za 29% i približno 80% građana u svim zemljama regiona izjavilo da je ove usluge lako koristiti
- Povećanje primjene ICT-a u nastavi kao i u svakodnevnom radu zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama, što predstavlja korak bliže digitalnoj transformaciji društva; 70% nastavnika je koristilo portal za nastavnike (ciljana vrijednost 20%)
- Kroz primjenu novih metoda/tehnologija za povećanje brzina pristupa došlo je do porasta broja korisnika VDSL –a i iznosi oko 1% iz razloga što korisnici prelaze na optiku.; 93,19% domaćinstava ima pristup internetu, dok kada je u pitanju dostupnost NGA (30 Mbit/s) širokopojasnog pristupa u području dostupnosti je 80,32% domaćinstava
- Po obimu i važnosti za unapređenje interoperabilnosti registara i dostupnosti podataka iz registara za korisnike, izdvaja se aktivnost koja se odnosi na u unapređenje Jedinog informacionog sistema za razmjenu podataka i povezivanje ključnih registara u cilju pojednostavljenja procedura građanima.
- U oblasti zdravstva, u znatnoj mjeri je unaprijeđena dostupnost i povećan kvalitet pružanja zdravstvenih usluga elektronskim putem, kroz razvoj jedinstvene platforme eZdravlje u okviru Integralnog informacionog sistema zdravstva (IISZ), koja predstavlja osnov za razvoj brojnih elektronskih servisa za potrebe građana Crne Gore, uz tendenciju stalnog povećanja broja raspoloživih servisa. Neki od rezultata su: 97,82% realizovanih elektronskih recepata za 2020.godinu; svi izdati recepti su e-recepti; svi specijalistički pregledi se zakazuju on-line; svi osiguranici imaju omogućen on-line pristup svojim podacima: pregled zakazivanja, terapije, nalazi, recepti, itd; prijava i odjava osiguranika obaveznog zdravstvenog osiguranja realizuje se preko Centralnog registra stanovništva -100%
- Prvi put je sistemski implementiran pristup e-pristupačnosti u dijelu e-uključivanja, usvojeni standardi i načini njihove primjene te ostvarena saradnja sa Savezom slijepih Crne Gore kako bi se ovi standardi primijenili na adekvatan način, a u cilju osnaživanja prisustva osoba sa invaliditetom u procesu izgradnje digitalnog društva u Crnoj Gori, te u tom smjeru Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija je u martu 2019. godine potpisalo Memorandum o saradnji; 42% web sajtova državnih organa je e-pristupačno

Međutim, uprkos navedenim dostignućima, još uvijek na kraju primjene ovog strateškog dokumenta imamo situaciju da je za određeni broj planiranih aktivnosti status realizacije još uvijek u toku. Razlozi za ovakvu situaciju i izazovi koje su izdvojile institucije uključene u sprovođenje Strategije razvoja informacionog društva 2016-2020. godine možemo svrstati u nekoliko ključnih.

U gotovo svim oblastima od strane institucija koje su nosioci aktivnosti prepoznati su horizontalni ključni izazovi, i to:

- ambiciozno postavljeni rokovi;
- pandemija koronavirusa i promjena načina rada;
- nedovoljna povezanost između planiranih aktivnosti i postavljenih indikatora;
- nedostatak konsenzusa relevantnih institucija u definisanju prioriteta i rokova,

- nedostatak finansijskih sredstava.

II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA OPŠTI PREGLED

Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija je, u saradnji sa ključnim institucijama uključenim u razvoj informacionog društva, u cilju kontinuiranog praćenja procesa razvoja informacionog društva u Crnoj Gori, a shodno Uredbi o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenta³ i Metodologiji razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja dokumenata⁴, pripremio Završni izvještaj o sprovođenju Strategije razvoja informacionog društva 2016-2020. sa osvrtom na stepen realizacije aktivnosti za 2020. godinu

Struktura završnog Izvještaja, fokusirana je na pružanje informacije o ostvarenju strateških i operativnih ciljeva i ispunjenosti vrijednosti indikatora učinka za četvorogodišnji period važenja Strategije, kao i stepenu realizacije aktivnosti za 2020 godinu.

Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore 2016 – 2020. čijim sprovođenjem su u okviru svojih nadležnosti, koordinirali Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija i Ministarstvo ekonomskog razvoja je implementirana kroz tri Akciona plana u periodu od 2016 -2020. godine, a u realizaciji različitih aktivnosti učestvovali su organi državne uprave, regulatori i akademska zajednica. Za implementaciju i praćenje realizacije Strategije bilo je zaduženo Ministarstvo javne uprave, sada Ministarstvo javne uprave digitalnog društva i medija, dok su ulogu nosioca aktivnosti imali: Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo zdravlja, Privredna komora Crne Gore, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Univerzitet Crne Gore.

U okviru Strategije ciljem dostizanja standarda EU postavljenih u Digitalnoj agendi 2020. i Strategiji za jedinstveno digitalno tržište identifikovani su strateški pravci razvoja, a dokument podijeljen na poglavlja koja su identifikovana kao ključna za dostizanje EU standarda u ovoj oblasti i to: infrastruktura za širokopolasni pristup internetu, informaciona bezbjednost, ljudski kapital, e-poslovanje, e-obrazovanje, e-zdravstvo, e-uključivanje, e-uprava i istraživanje, inovacije i razvoj.

Proces prikupljanja podataka za pripremu ovog Izvještaja odvijao se neujednačeno. Premda je proces u principu pratila kvalitetna komunikacija sa većinom institucija uključenih u implementaciju Strategije razvoja informacionog društva u pojedinim slučajevima je ovaj proces tekao otežanom dinamikom usled reorganizacije i mobilnosti kadrova, te nedostatka informacija.

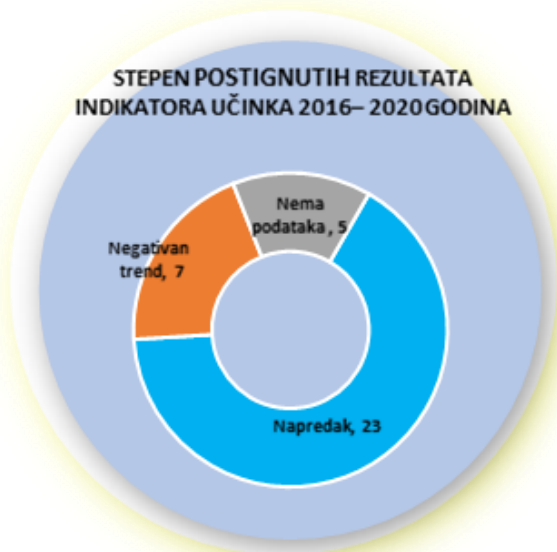
U cilju kreiranja objektivnog izvještaja korišteni su različiti izvori podataka – počevši od podataka koji su dostavljeni od strane institucija, informacija prikupljenih na održanim sastancima sa kontakt osobama u

³ <http://www.mju.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=329420&rType=2>

⁴ <http://www.gsv.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=357599&rType=2>

institucijama zaduženim za realizaciju aktivnosti, ali i podaci iz materijala koji su razmatrani na sjednicama Vlade Crne Gore, istraživanja i izvještaji međunarodnih i nevladinih organizacija i dr.

Akcionim planom za 2019/2020. godinu planirano je ukupno 70 aktivnosti, za čiju realizaciju je predviđeno 89 podaktivnosti, od kojih je 44 realizovano, 27 djelimično realizovano i 18 nerealizovano, dok je kada su u pitanju indikatori učinka zabilježen napredak kod 23 (66%) od 35 indikatora, za 5 indikatora nisu pronađeni mjerljivi podaci ili je parametar tokom trajanja strategije prestao da se prati, dok je kod 7 (20%) indikatora očigledna stagnacija odnosno negativan trend.

Horizontalni ključni izazovi koje su sve institucije prepoznale tokom realizacije aktivnosti i ostvarenja operativnih i strateških ciljeva su bili:

- ambiciozno postavljeni rokovi;
- pandemija koronavirusa i promjena načina rada;
- nedovoljna povezanost između planiranih aktivnosti i postavljenih indikatora;
- nedostatak konsenzusa relevantnih institucija u definisanju prioriteta i rokova;
- nedostatak finansijskih sredstava.

CILJ 1 INFRASTRUKTURA ZA ŠIROKOPOJASNI PRISTUP

U okviru ispunjenja strateškog cilja „Infrastruktura za širokopojasni pristup“, radilo se na stvaranju uslova za smanjenje troškova izgradnje i održavanja elektronskih komunikacionih mreža, smanjenju troškova za izgradnju NGA mreža, pospješivanju izgradnje mreža za širokopojasni pristup u ruralnim područjima, kao i na daljem razvoju elektronskih komunikacionih mreža i povećanju korišćenja elektronskih komunikacionih usluga.

Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020.	Trend	Ciljana vrijednost za 2020
Dostupnost NGA širokopojasnog pristupa Procenat domaćinstava u području dostupnosti NGA (≥30 Mbit/s)	26,5%	71%	80,32%	↗	100%

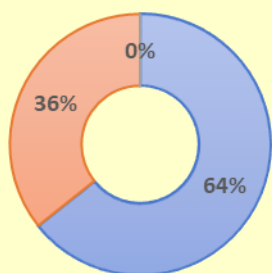
Penetracija širokopojsnih priključaka za domaćinstva. Udio domaćinstava koja koriste najmanje širokopojsni pristup (² Mbit/s)	53,3%	78%	93,19%	↗	100%
Zastupljenost širokopojsnih priključaka velikih brzina. Udio priključaka širokopojsnog pristupa internet putem fiksne mreže velikih brzina (³⁰ Mbit/s) u ukupnom broju fiksnih širokopojsnih priključaka	3,6%	52%	67,38%	↗	70%
Penetracija ultrabrzih širokopojsnih priključaka (domaćinstva) Udio domaćinstava koja koriste ultrabrze širokopojsni pristup (³ 100 Mbit/s) NGA (³⁰ Mbit/s)	0%	4%	28,79%	↗	50%

Ovaj definisani strateški cilj je imao **dva operativna cilja** koja su obuhvatala sedam aktivnosti podijeljenih na **14 podaktivnosti**.

Cilj 1.1: Smanjenje troškova izgradnje i održavanja elektronskih komunikacionih mreža

Cilj 1.2: Dalji razvoj elektronskih komunikacionih mreža i povećanje korišćenja elektronskih komunikacionih usluga

STATUS REALIZOVANIH
PODAKTIVNOSTI 2019-2020

■ Realizovano
■ Djelimično realizovano
■ Nije realizovano

REALIZACIJA INDIKATORA UČINKA 2016/2020 U ODNOSU NA CILJANU
VRIJEDNOST

2	Broj operativnih ciljeva
4	Posmatrani broj indikatora učinka
4	Broj indikatora sa rastućim trendom
0	Ostvareno
4	Neostvareno

U cilju unaprijeđenja zakonodavno-regulatornog okvira, kako bi se smanjili troškovi građevinskih radova za postavljanje mreža i gradila integrisana infrastruktura (koordinirana izgradnja - istovremeno građenje i postavljanje infrastrukture za višestruku namjenu), što uključuje i elektronske komunikacione mreže nove generacije, u 2019. godini **intezivno se radilo na izradi Predloga Zakona o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina** (koji se zasniva na EU Direktivi 2014/61) i usaglašavanju sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Ovaj Predlog Zakona Vlada Crne Gore je utvrdila na sjednici od 19. decembra 2019. godine. Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Zakonodavni odbor, sa sjednice održane 28. februara 2020. godine, podnio je Izvjestaj o razmatranju Predloga Zakona o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina i saglasio se da ovaj Predlog predloži Skupštini na usvajanje. Međutim, usljed globalne pandemije izazvane COVID-19, Predlog zakona još uvijek nije bio na dnevnom redu skupštinskog zasijedanja.

S tim u vezi, Programom rada Vlade Crne Gore i Programom pristupanja Crne Gore EU predviđeno je ponovno razmatranje ovog Predloga u II kvartalu 2021. godine. Usvajanjem ovog zakona bitno će se smanjiti troškovi izgradnje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina preko zajedničkog korišćenja postojeće infrastrukture mrežnih operatora, građevinskih radova na postavljanju mreža, i to kroz primjenu instrumenata i propisa za izgradnju integrisane infrastrukture, pri čemu bi se koordiniranom izgradnjom istovremeno gradila i postavljala infrastruktura za višestruku namjenu, što uključuje i elektronske komunikacione mreže nove generacije.

U julu 2020. godine započeo je rad na realizaciji projekta **“Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu u Crnoj Gori”** koji se nalazi na Jedinstvenoj listi prioritetnih infrastrukturnih projekata Vlade Crne Gore, u sektoru Digitalne infrastrukture. Projekat obuhvata izradu Nacionalnog plana razvoja širokopojasnih mreža nove generacije kojim je predviđeno definisanje tipa infrastrukture koju treba izgraditi u područjima u kojima ne postoji komercijalni interes za investiranje od strane učesnika na tržištu, kao i izradu Studije izvodljivosti i Analize isplativosti u pojedinim zonama. **Nacionalnim Planom razvoja širokopojasnih mreža nove generacije** će se preporučiti i optimalni modeli podsticaja, odnosno javno-privatnog partnerstva za njenu izgradnju. Opšti cilj ovog projekta je jačanje ekonomskog i socijalnog razvoja Crne Gore kroz postavljanje fiksne širokopojasne infrastrukture. Povećan pristup ICT-u pojačaće digitalnu povezanost između Crne Gore i drugih zemalja u regionu i EU, smanjiće digitalni jaz i doprinijeće razvoju regiona. Realizacijom projekta obezbijediće se izgradnja adekvatne infrastrukture za brz i siguran pristup internetu do svih domaćinstava, privrednih subjekata, obrazovnih institucija i zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori u cilju podrške digitalnoj transformaciji društva i ekonomije. Očekuje se da će Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa internetu biti završen do kraja III kvartala 2021. godine.

Imajući u vidu porast broja korisnika elektronskih komunikacionih usluga, te da elektronske komunikacione usluge operatori skoro u potpunosti baziraju na IP platformama, s ciljem implementacije IPv6 protokola pripremljena je Studija - Plan migracije na protokol IPv6 u Crnoj Gori, koja je pokazala potrebu da se uradi migracija na protokol IPv6, u skladu sa standardima, odlukama i preporukama nadležnih evropskih i međunarodnih tijela, a sve u cilju poboljšanja kvaliteta usluga pristupa internetu i sigurnosti komunikacija. Uvođenjem protokola IPv6 će se doprinijeti razvoju novih inovativnih servisa, povećati sigurnost komunikacija i podataka i omogućiti digitalizacija društva u punom smislu te riječi. Zbog pandemije COVID-19 realizacija aktivnosti koje se odnose na organizovanje radionice za kreatore politike, kao i tehničke radionice za buduće trenere za IPv6 kao i podrška u finansiranju nabavke opreme koja podržava IPv6 za laboratoriju Centra Informacionog Sistema Univerziteta Crne Gore, u saradnji sa ITU je pomjerena za 2021. godinu. Migracija na IPv6 je izvršena za Nacionalnu tačku razmjene internet

saobraćaja (MIXP) i na Univerzitetu Crne Gore, a očekuje se da 2021. godine bude nastavljeno ispunjavanje preporuka koje su navedene u u Studiji-Plan migracije na protokol IPv6.

Takođe, u cilju obezbjeđenja dostupnosti širokopojasnog pristupa, ostvaren je napredak u odnosu na 2019. godinu, pa dostupnost NGA pristupa za domaćinstva na kraju 2020. godine iznosi 80%, a zastupljenost NGA priključaka u ukupnom broju širokopojasnih priključaka 67,38%. Indikator penetracija širokopojasnih priključaka za domaćinstva je 93,19%, dok udio domaćinstava koja koriste ultrabrzi pristup preko 100 Mb/s iznosi 28,79%.

Primjenom novih metoda/tehnologija za povećanje brzina pristupa u pristupnim mrežama sa bakarnim paricama povećan je broj korisnika VDSL za oko 1%. Zbog prelaska korisnika na optiku smanjen je broj korisnika ADSL korisnika, a povećan broj VDSL korisnika i to na mjestima gdje nije bilo raspoložive optike.

Kada je u pitanju regulativa, EKIP kontinuirano vrši nadzor nad implementacijom Top-down LRIC modela za fiksnu mrežu CT-a, koji se odnosi na relevantne usluge, među kojima su i veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa internetu. Nakon verifikacije rezultata troškovnog modela EKIP svake godine primjenjuje regulaciju cijena za usluge bitstream pristupa za pružanje ADSL paketa za fizička i pravna lica. EKIP je kreirala povoljan regulatorni ambijent, koji je rezultirao efikasnom konkurencijom na infrastrukturnom nivou, samim tim i na maloprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa.

U dijelu koji se odnosi na implementaciju LTE-800 baznih stanica u ruralnim oblastima, Crnogorski Telekom je realizovao bazne stanice u 3 od 5 odabranih ruralnih oblasti. Nijesu realizovane samo bazne stanice u dvije oblasti zbog nedobijanja građevinskih dozvola i/ili obezbjeđivanja adekvatnog elektroenergetskog napajanja, a što ne zavisi od CT-a koji je sve što je trebalo da preduzme u tom pravcu. Stoga je rok realizacije uslovljen dobijanjem istih. I pored toga što je CT uspio da obezbijedi pokrivanje nekih drugih dodatnih ruralnih oblasti Agencija je donijela rješenje broj 0504-4857/5 od 24.12.2020. kojim je CT naloženo da najkasnije do 01.09.2022. godine izvrši realizaciju pokrivanja odabranih ruralnih oblasti. Crnogorski Telekom je ispunio uslove iz odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, na način što je ostvario pokrivenost od preko 95% populacije sa signalom LTE koji omogućava protok u downlinku od 10 Mbit/s.

CILJ 2 INFORMACIONA BEZBJEDNOST

Imajući u vidu da brzi napredak informacionih tehnologija nosi sa sobom i nove bezbjednosne rizike i izazove, stvorila se potreba da se oblast informacione bezbjednosti dodatno uredi.

S tim u vezi, Ministarstvo javne uprave je u prethodnom periodu izradilo **Strategiju sajber bezbjednosti 2018. do 2021. godine**. Ovom strategijom obuhvaćeni su strateški i operativni ciljevi, kao i aktivnosti koje su sadržane u **Strategiji razvoja informacionog društva do 2020. godine**, pa se shodno tome, oblast informacione bezbjednosti od 2018. godine prati kroz Strategiju razvoja sajber bezbjednosti.

CILJ 3 E-POSLOVANJE

Razvoj informacionog društva u Crnoj Gori je direktno povezan sa unaprjeđenjem e-Poslovanja, a nosilac aktivnosti u ovoj oblasti je Privredna komora Crne Gore. Tokom perioda implementacije Strategije razvoja informacionog društva 2016-2020 godine u dijelu ePoslovanja sprovedene su aktivnosti koje su imale za cilj promovisanje i unaprjeđenje poslovanja u digitalnom okruženju, kako bi se crnogorska privreda digitalno transformisala.

Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020
Procenat preduzeća koja koriste ERP sisteme za internu komunikaciju	43,8 % Indikator je preuzet iz MONSTAT-a i ovo je podatak za 2015.godinu. i predstavlja poslednja godina u kojoj se pojavio ovaj parametar	Nema podataka	79%	↗	60%
Procenat preduzeća koja koriste RFID tehnologije	n/a	n/a	n/a	ⓘ	6%
Procenat preduzeća koja koriste društvene mreže u svom poslovanju	43,2 % Indikator je preuzet iz MONSTAT-a i ovo je podatak za 2015.godinu. i predstavlja poslednja godina u kojoj se pojavio ovaj parametar	55,3%	61%	↗	60%
Procenat preduzeća koja koriste e-račune (e-fakture)	n/a	n/a	n/a	↘	1,5%
Procenat malih i srednjih preduzeća koja su putem online trgovine prodavala svoje proizvode ili usluge	24,1%	Parametar se ne obrađuje više	Parametar se ne obrađuje više	ⓘ	40%
Udio e-trgovine u ukupnoj trgovini (na nacionalnom nivou)	n/a	Parametar se ne obrađuje više	Parametar se ne obrađuje više	ⓘ	1,5 %
Učešće ICT-a u BDP-u	4,20%	n/a	3,7%	↘	6%

U okviru ovog strateškog cilja bila su definisana **četiri operativna cilja** sa osam aktivnosti koje su obuhvatale **14 podaktivnosti**.

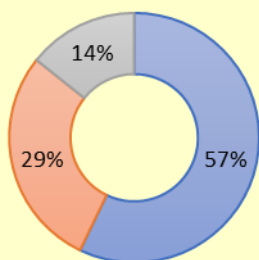
Cilj 3.1: Podizanje svijesti o značaju i prednostima e-Poslovanja

Cilj 3.2: Unaprjeđenje zakonodavnog okvira/ u smislu usaglašavanja zakonodavstva u cilju pune primjene ePoslovanja

Cilj 3.3. Podsticaj kompanijama za prelazak na ePoslovanje

Cilj 3.4: Unaprjeđenje ePoslovanja

**STATUS REALIZACIJE
PODAKTIVNOSTI 2019-2020**

■ Realizovano
■ Djelimično realizovano
■ Nije realizovano

**REALIZACIJA INDIKATORA UČINKA 2016/2020 U ODNOSU NA
CILJANU VRIJEDNOST**

7	Broj operativnih ciljeva
2	Posmatrani broj indikatora učinka
2	Broj indikatora sa rastućim trendom
2	Ostvareno
7	Neostvareno
3	Nema podataka

Sprovedeno je istraživanje o stepenu digitalizacije crnogorske privrede, čiji rezultati ukazuju na nedovoljan stepen implementacije konceptata digitalnog poslovanja.

S obzirom na izražen problem kvalitativnog i kvantitativnog nedostatka IT kadrova, Privredna komora je tokom 2020 godine sprovedla istraživanje o deficitarnim IT zanimanjima. Rezultati istraživanja ukazuju na veliko nezadovoljstvo poslodavaca digitalnim kompetencijama svojih zaposlenih, dok su sa druge strane zasposleni smatrali da je stepen njihovih digitalnih kompetencija sasvim dovoljan za obavljanje radnih zadataka. Ovo ukazuje na nedovoljno poznavanje digitalnih alata, i načina na koji oni mogu povećati efikasnost, efektivnost i produktivnost u radu.

Koncept otvorenih podataka bio je tema velikog broja aktivnosti koje je Privredna komora, kroz projekat Odeon, u saradnji sa Ministarstvom javne uprave, kao pridruženim partnerom, sprovodila u izvještajnom periodu. Održano je 17 edukativnih aktivnosti, za IT stručnjake i za ostale 2 hakatona, 1 karavan otvorenih podataka i 1 studijska posjeta. Formiran je DataHub, čije su članice predstavnici privrede, javne uprve, naučnoobrazovne zajednice i civilnog sektora, čija je misija edukacija o otvorenim

podacima, od konceptuanog do implementacionog nivoa. Izrađena je Studija implementacije koncepta otvorenih podataka u crnogorskim institucijama.

Tokom 2020. godine sprovedeno je istraživanje o barijerama u ePoslovanju, čiji su rezultati dostavljeni Savjetu za konkurentnost.

Tokom izvještajnog perioda održana su 43 različita događaja: okrugli stolovi, radionice, promocije itd. na temu ePoslovanja, eTrgovine, Cloud servisa, otvorenih podataka, bezbjednosti na internetu I sl.

Predstavnici Privredne komore (privrede) bili su inicijatori i učesnici u izradi obrazovnih programa koji su unaprijedili obrazovni sistem u oblasti ICT-ja.

Uspostavljena je saradnja kompanija sa naučno – obrazovnom zajednicom u cilju sprovođenja praktične obuke.

Privrednici, u saradnji sa Ministarstvom nauke, bili su uključeni u donošenje zakonodavnog okvira koje je unaprijedilo inovativni i start-up ekosistem.

Okolnosti koje su uslijedile zbog pandemije COVID-19 imale su, u odnosu na druge sektore, minimalne posljedice na poslovanje ICT sektora. Kroz infrastrukturu i usluge koje pruža, ICT sektor imao je izuzetno značajnu ulogu u prevazilaženju problema koji su nastali usljed pandemije. Obezbijedeno je nesmetano i kontinuirano funkcionisanje brojnih e-usluga, te integritet i neprekidnost funkcionisanja mreža u uslovima izrazito povećanog saobraćaja i zahtjeva korisnika za dodatnim kapacitetima i većim brzinama prenosa. Iako nedovoljno razvijen, IT sektor je promptno odgovorio na niz zahtjeva za novim e-servisima i softverskim rješenjima, nakon što su se pokazali neophodni za: rad od kuće, e-učenje i sprovođenje obrazovnih programa na daljinu, elektronsko plaćanje, e-trgovinu, time pokazujući sve prednost IT industrije koja se ogleda u njoj fleksibilnosti, bez potrebe za resursima koji su nedostupni ili neobnovljivi.

Unaprjeđenje eServisa, je bila i jedna od tema istraživanja koje je sprovela Privredna komora među svojim članicama. Uvedena obaveza predavanja godišnjih finansijskih iskaza isključivo elektronskim putem uslovlila je da privredni subjekti moraju imati digitalni sertifikat, što je i preduslov za korišćenje ostalih eServisa.

Kompleksnost digitalne transformacije, kroz infrastrukturnu, normativnu, institucionalnu, obrazovno/kadrovsku međuzavisnost i prožetost bila je ključna za Inicijativu za obrazovanje tijela koje će se, na visokom državnom nivou, baviti digitalnom transformacijom Crne Gore, koju je Vladi uputila privreda Crne Gore.

Opšta ocjena - Crnogoska privreda je još uvijek na početnom stadijumu digitalne transformacije. I ako se sve češće koristi termin digitalna transformacija, još uvijek se procesno bavimo digitalizacijom. Inicijalno, prvi talas digitalne transformacije obuhvatao je mobilne telefone, društvene mreže, cloud computing i big data. Za razliku od mobilne telefonije i društvenih mreža koji imaju veliki broj korisnika u našem društvu, cloud computing i big data još su još uvijek na veoma niskom nivou primjene. Danas, kada su u razvijenom svijetu na redu virtualna realnost, vještačka inteligencija, Internet of Things, mašinsko učenje, dronovi, 3D štampanje, gejmfikacija kao poslovni model i mnogo toga drugog što nas dovodi

pred sama vrata onoga što stručnjaci nazivaju četvrtom industrijskom revolucijom, pitanje je na koji način ćemo prevazići ovaj sve izraženiji tehnološki jaz.

Troškovi vezani za sprovođenje aktivnosti pokriveni su uglavnom iz projektnih budžeta. Privredna komora je partnerska institucija u nekoliko projekata koji se se bave digitalnom transformacijom. Ostali troškovi pokriveni su redovnim budžetskim stavkama.

Izazovi pri sprovođenju operativnih ciljeva

Tokom izvještajnog perioda najveći izazov u realizaciji operativnih ciljeva bili su nedovoljna zainteresovanost aktera (kako nadležnih institucija tako i privrede, od kojih se dobijaju značajne povratne informacije) kao i nedovoljna saradnja nadležnih institucija, u smislu iniciranja realizacije zacrtanih ciljeva. Primijećeno je da se na događajima koja su organizovana u cilju podizanja svijesti o značaju unaprjeđenja svojesti o važnosti digitalne transformacije, kao i radionicama u cilju unaprjeđenja digitalnih kompetencija, uglavnom delegiraju uposleni koji su IT struke zanimanja. Još uvijek ne postoji kritična masa digitalno osviješćenih lidera, koji bi pokrenuli intezivniju digitalnu transformaciju crnogorske privrede (ovo se odnosi na ne ICT sektor). I ako je situacija sa COVID- 19 pokazala da se I te kako možemo brzo digitalno transformisati, sve je to prihvaćeno kao nužno, samo dok traju određene mjere, nakon čijeg isteka se sve vraćalo na staro. Primjeri institucija koje su obezbijedile eService za dostavljanje dokumenata, nakon isteka mjera tražile su da dokumenti naknadno budu dostavljeni u papirnoj formi, djelovali su obeshrabrujuće. I ako imamo sasvim solidan pravni okvir za upotrebu elektronskih dokumenata, ovaj institut očigledno nije dovoljno ispromovisan u smislu da je pravno valjan i ravnopravan sa pisanim dokumentom, da bi kao takav bio široko i permanentno prihvaćen.

CILJ 4 E-OBRAZOVANJE

Oblast e-Obrazovanja, kroz korišćenje informaciono komunikacionih tehnologija u obrazovnim procesima, obuhvata poboljšanje uslova za podizanje nivoa primjene ICT-a u nastavi, obezbjeđivanje uslova za online saradnju nastavnika, poboljšanje uslova za korišćenje infomacionog sistema obrazovanja u područnim ustanovama, kao i podršku za povećanje primjene ICT-a u nastavi.

Indikator	Polazna vrijednost 2016	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Odnos računar učenik	1:16 (osnovna škola) 1:14 (srednja škola)	Nije realizovano	Nije realizovano	↘	1:10
Zastupljenost interneta u područnim jedinicama	0%	11,6%	47%	↗	100%

Brzina internet konekcije u matičnim jedinicama	4mbps fiksni 8mbps satelitski	Realizovano gdje je bilo tehničkih mogućnosti	Djelimično realizovano (41%)	↗	20mbps fiksni
Procenat obučeni nastavnika (osnovne rada na računaru)	20%	Nije realizovano	Nije realizovano	↘	30%
Procenat obučeni nastavnika iz oblasti IT bezbjednosti	1,5%	5,2% Djelimično realizovano zbog nedostatka finasijskih sredstava	5,2% Djelimično realizovano zbog nedostatka finasijskih sredstava	↗	20%
Procenat korišćenja portala za nastavnike	1,5%	5,2% Djelimično realizovano *zbog nedostatka finasijskih sredstava	70%	↗	20%

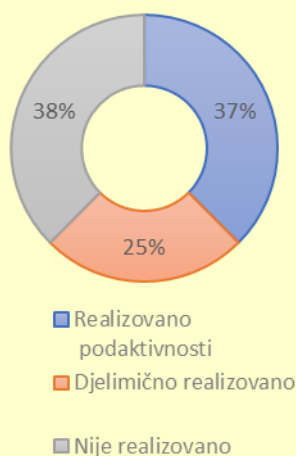
**Tokom 2020. godine školski portal je koristilo 81.442 korisnika, kroz 427.480 sesija. Obučeno je oko 4.200 zaposlenih za primjenu Microsoft Teams aplikacije u radu sa učenicima. Održana je obuka za 210 ICT koordinatore i savjetovanje za 221 direktora obrazovno-vaspitnih ustanova.*

U okviru strateškog cilja e-Obrazovanje definisana su ukupno **dva operativna cilja** sa osam aktivnosti koje su obuhvatale **8 podaktivnosti**.

Cilj 4.1: *Poboljšanje uslova za podizanje nivoa primjene ICT-a u nastavi, obezbjeđivanje uslova za online kolaboraciju nastavnika, poboljšanje uslova za korišćenje informacionog sistema obrazovanja u područnim ustanovama*

Cilj 4.2: *Podrška za povećanje primjena ICT-a u nastavi kao i u svakodnevnom radu zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama*

STATUS REALIZACIJE
PODAKTIVNOSTI 2019-2020

REALIZACIJA INDIKATORA UČINKA 2016/2020 U ODNOSU NA
CILJANU VRIJEDNOST

2	Broj operativnih ciljeva
6	Posmatrani broj indikatora učinka
4	Broj indikatora sa rastućim trendom
1	Ostvareno
5	Neostvareno

Ministarstvo prosvjete je uložilo značajan napor u realizaciji aktivnosti koje su predviđene Akcionim planom za 2019/2020 godinu, tako da je u 48 područnih ustanova uvedena internet konekcija, dok je u 37 matičnih ustanova povećana brzina internet protoka. Uvođenje internet konekcije u područnim jedinicima, kao i povećanje brzine interneta u matičnim jedinicama su aktivnosti koje su djelimično realizovane jer uveliko zavise od saradnje sa provajderima.

Nabavka računarske opreme, kao i opreme za Data centar i Disaster Recovery nije realizovana zbog procedura Evropske investicione banke, ali sredstva su odobrena i pripremljena je tenderska dokumentacija.

U potpunosti su realizovane obuke nastavnika za korišćenje školskog portala koje su bile planirane u 2019. godini, kao i Oracle obuke. Takođe, u planirani broj škola uvedeno je korišćenje microbit uređaja.

Osim navedenog u svim osnovnim i srednjim školama implementiran je SELFIE alat za samoevaluaciju. Unaprijeđeni su sajtovi www.skolskamreza.edu.me i www.skolskastatistika.edu.me sa podacima o obrazovanju odraslih.

Na **Školskom portalu** (www.skolskiportal.edu.me) objavljeno je mnoštvo materijala u domenu inkluzivnog obrazovanja i ranog predškolskog obrazovanja. Ujedno, ovaj portal je imao veliki značaj tokom organizacije nastave na daljinu imajući u vidu da se raspored emitovanja lekcija objavljuje na ovom portalu. Tokom 2020. godine školski portal je koristilo 81.442 korisnika, kroz 427.480 sesija. Osim Školskog portala, lekcije objavljujemo na youtube kanalu #UčiDoma, kao i na sajtu www.ucidoma.me, koji je tokom 2020. godine koristio 82.121 korisnik.

Unaprijeđen je Informacioni sistem crnogorskog obrazovanja u cilju praćenja pandemije Covid 19 u obrazovno-vaspitnim ustanovama. Podaci koji se prikupljaju kroz Informacioni sistem obrazovanja objavljuju se na stranici www.covid19.edu.me, dostupni Institutu za javno zdravlje, ali i široj javnosti. Ujedno, kreirane su i tri elektronske usluge za građane i to:

Podnošenje zahtjeva za upis djece u predškolske ustanove – 6.670 korisnika

Podnošenje zahtjeva za upis djece u prvi razred osnovne škole (sa elektronskim zakazivanjem razgovora u pedagoško-psihološkoj službi) – 6.629 korisnika

Podnošenje zahtjeva za upis djece u prvi razred srednje škole (sa sistemom bodovanja ocjena i uspjeha, kao i generisanja rang liste) – 5.967 korisnika

Sve pomenute elektronske usluge nalaze se na stranici www.upisi.edu.me, kao i na portalu elektronske uprave www.euprava.me. Za realizaciju ove tri elektronske usluge korišćen je Jedinostveni sistem za elektronsku razmjenu podataka koji je u nadležnosti Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija. Realizovane su obuke za sve upisne komisije, za oko 600 zaposlenih i izrađena su odgovarajuća uputstva.

Uspostavljanje koncepta „**Digitalna škola**“ zasnovanog na Microsoft Teams aplikaciji u cilju organizacije i realizacije svih školskih aktivnosti online. Uspostavljen je model online komunikacije između svih aktera (nastavnika, uprave, djece i roditelja), mogućnost planiranja obrazovno-vaspitnog rada, realizacije online

nastave, dijeljenje edukativnog sadržaja sa učenicima, kreiranje online kvizova itd. Koncept „Digitalna škola“, kao i video uputstva nalaze se na sajtu www.digitalnaskola.edu.me. Obučeno je oko 4.200 zaposlenih za primjenu Microsoft Teams aplikacije u radu sa učenicima. Održana je obuka za 210 ICT koordinatora i savjetovanje za 221 direktora obrazovno-vaspitnih ustanova.

Kreiran je **novi portal za roditelje** (www.dnevnik.edu.me) putem kojeg roditelji imaju uvid u Informacioni sistem obrazovanja u dijelu ocjena, izostanaka, vladanja, eksternih provjera znanja itd. Prvi put je izrađena i mobilna aplikacija za android i iOS, eDnevnikME. Tokom 2020. godine bilo je 68.859 korisnika ove aplikacije, a tokom pandemije Covid 19 ova aplikacija se koristila kao glavni način informisanja roditelja o postignućima djece, dobijanjem informacija od odjeljenjskog starješine, ali i od Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta.

U toku 2020. godine započeta je instalacija lokalne računarske mreže u svim objektima osnovnih škola u kojima se realizuje nastava. Na ovaj način postoji mogućnost pokrivanja svih učionica internet konekcijom (do sada su bile pokriveno samo računarske učionice i kancelarije Uprave).

CILJ 5 E-ZDRAVSTVO

Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore do 2020. godine, za period 2017-2020. godine, definiše aktivnosti razvoja e-Zdravstva u Crnoj Gori i implementaciju **Integralnog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS)**, u skladu sa prethodnim strateškim dokumentima iz ove oblasti i budućim planovima razvoja sistema zdravstva.

Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Procenat registrovanih korisnika elektronskih usluga u zdravstvu	0%	100% obezbijeđen servis za sve korisnike, 51 889 građana koristilo ove usluge 12 538 skinutih aplikacija za mobilne telefone Broj on-line pregleda 68 7137	100% - obezbijeđen servis za sve korisnike, 160.065 građana koristi ove usluge, 308% više u odnosu na 2019. godinu 58.759 preuzetih aplikacija za mobilne uređaje, 468% više u odnosu na 2019. godinu	↗	50%
Uvid u podatke osiguranika obaveznog zdravstvenog osiguranja elektronski identifikovanim korisnicima	0%	Djelimično realizovano	100% Svi osiguranici koji imaju preuzete pristupne parametre imaju mogućnost elektronskog uvida u zdravstveno osiguranje (i validnost zdravstvene knjižice).	↗	50%
Prijave i odjave osiguranika obaveznog zdravstvenog osiguranja - elektronska usluga	0%	Preko Centralnog registra stanovništva realizuje se za sve prijave i odjava osiguranika obaveznog zdravstvenog osiguranja 100%	100%	↗	70%

Procenat izdatih e-uputa	0%	100% zakazivanje specijalističkih pregleda se realizuje on-line	672.677 izdatih elektronskih uputa za specijaliste van domova zdravlja u 2020.godini (dostupni su na sistemu za razmjenu za preuzimanje i realizaciju od strane podsistema IISZ i povezanih eksternih sistema).	↗	60%
Procenat izdatih e-recepata	0%	97,45% realizovanih elektronskih recepata 2,55% realizovanih recepata za 2018,g.su ručno pisani	97,82% realizovanih elektronskih recepata za 2020.godinu 2,18% realizovanih ručno pisanih recepata za 2020.godinu	↗	60%
Procenat online zakazanih pregleda	0%	100% realizovanih on-line zakazivanja specijalističkih pregleda	145.293 za 2020.godinu (ukupno 316.647 od početka korišćenja servisa) - elektronski zakazanih posjeta kod izabranog doktora (eZakazivanje, eNaručivanje,...)	↗	70%

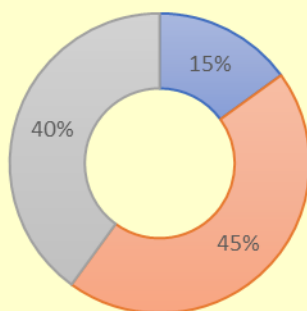
Ovaj strateški cilj je bio podijeljen na **tri operativna** cilja koja su obuhvatala osamnaest aktivnosti podijeljene na **dvadeset podaktivnosti**.

Cilj 5.1: Dalji razvoj i implementacija IZIS-a

Cilj 5.2: Upravljanje zdravstvenim sistemom

Cilj 5.3: Povećanje nivoa primjene modernih informaciono-komunikacionih tehnologija u objezbjeđivanju veće dostupnosti, efikasnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite.

STATUS REALIZACIJE
PODAKTIVNOSTI

■ Realizovano
■ Djelimično realizovano
■ Nije realizovano

REALIZACIJA INDIKATORA UČINKA 2016/2020 U ODNOSU NA
CILJANU VRIJEDNOST

3	Broj operativnih ciljeva
6	Posmatrani broj indikatora učinka
6	Broj indikatora sa rastućim trendom
4	Ostvareno
2	Neostvareno

Aktivnosti su usmjerene ka funkcionalnom unapređenju, modernizaciji i održavanju postojećih i razvoju novih IT rješenja, poštovanju standarda bezbjednosti, unapređenju funkcionalnosti i interoperabilnosti,

donošenju adekvatnih strateških dokumenata i neophodne zakonske regulative. Strategija razvoja Integralnog informacionog sistema zdravstvene zaštite, usvojena je 2018. godine sa ciljevima usmjerenim na uspostavljanje efikasnog stabilnog sistema za upravljanje zdravstvenim informacionim sistemom, definisanju nadležnosti Upravljačkog tijela IISZZ, uspostavljanju efikasne i funkcionalne postavke sistema izvještavanja specifičnih setova podataka prema relevantnim institucijama i efikasnog sistema evidencija koji će efikasnije i efektivnije koristiti generisane zdravstvene informacije u cilju planiranja razvoja, izvještavanja, liječenja, monitoringa, evaluacije i prevencije bolesti.

Zdravstveni sistem je sam po sebi izuzetno kompleksan i zahtjevan, kako u primjeni tako i dostupnosti implementiranih inovativnih rješenja, tj. primijeni novih tehnoloških dostignuća u cilju omogućavanja ciljnim grupama (građanima, pacijentima, medicinskim stručnjacima različitih profila i ostalim) potrebne servise/usluge, te je stoga bitno planski i koordinirano raditi na unapređenju i razvoju servisa u sinergiji sa ostalim sektorima, kako je i predviđeno strateškim dokumentima. Postignuta rješenja u okviru e-zdravstva su u mnogome približila zdravstveni sistem korisnicima različitih kategorija, dok je paralelno, omogućeno mapiranje izazova sistema, koji zahtijevaju intervencije i preduzimanje raznorodnih mjera u cilju funkcionalne informatičke podrške i bržeg napretka infomacinog društva u cjelini.

Razmjena zdravstvenih podataka uz poštovanje svih standarda bezbjednosti u okviru izvještajnih jedinica, sa fokusom na medicinske podatke, koji predstavljaju različite kategorije i setove podataka, nije na zadovoljavajućem nivou, i ako je postavka sistema evidencije medicinskih podataka velikim dijelom funkcionalno uspostavljena i zakonski podražana. Efikasnom implementacijom elektronskog zdravstvenog kartona građana/pacijenta, u znatnoj mjeri će se unaprijediti sistem izvještavanja ukoliko se omogući ravnopravan pristup zaposlenim u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama u skladu sa njihovim nadležnostima i ovlaštenjima.

Kako je zdravlje pojedinca a samim tim i zdravlje čitavog društva, bitan i odlučujući faktor napretka, prosperiteta i dobrobiti pojedinca i društva u cjelini, sa višestrukom korelacijom, što se neosporno pokazalo početkom 2020. godine, pojavom COVID pandemije. Pandemija korona virusom je u znatnoj mjeri doprinijela da se fokus budućih aktivnosti usmjeri na efikasna informatička rješenja i primjeni novih tehnologija, u cilju dobijanja efikasnijih medicinskih servisa/usluga za građanje, sevisa koji će omogućiti bolju informisanost unutar sektora zdravstva, kako u okviru zdravstvenih institucija, tako i u komunikaciji sa ostalim sektorima, poslovnim partnerima i građanima na nivou opštine, regije, nacionalnom, regionalnom i internacionalnom nivou, sve u cilju dobijanja relevantnih medicinskih podataka i dostave pravovremenih i efikasnih informacija.

Takođe možemo naglasiti, da je odgovor zdravstvenog sistema na novonastalu situaciju sa realizovanim informatičkim rješenjima u velikoj mjeri efikasan, da je IT postavka zdravstvenog sistema efikasnije odgovorila na novonastalu situaciju izazvanu pandemijom, nego na standardne zahtjeva izvještavanja sistema u cjelini, što ukazuje na nedovoljnu koordinaciju u odgovoru sistema po prethodno definisanim zahtjevima. Ovo se može obrazložiti kompleksnošću samih zahtjeva sistema i neadekvatno postavljenim prioritetima i rokovima pri rješavanju postojećih izazova koji se nameću tokom implementacije informatičkih rješenja. Aktivnosti povezane sa pandemijom su imale prioritet, politički konenzus i nije

bilo alternative, bile su potrebne hitne i koordinisane intervencija u cilju spašavanja života i zdravlja građana. Iz navedenog, nameće se zaključak, da implementacija neophodnih rješenja, iziskuje jaču političku podršku, konsenzus relevantnih institucija/ciljnih grupa u definiisanju prioriteta i rokova, obezbjeđivanju sredstava za nabavku opreme i uspostavljanju efikasnih protokola i procedura za postizanje bezbjednijeg radnog okruženja, uz permanentnu edukacija korisnika i stručnjaka koji rade poslove tehničke podrške sistema i primjene adekvatnih standarda. Potrebno je razvijati raznorodne servise u cilju pojednostavljivanja radnih procesa, efikasnog prikupljanja podataka i maksimalnog korišćenja performansi sistema u cilju povećanja korisnosti implementiranih rješenja i povećanja zadovoljstva kako zaposlenih u zdravstvenom sisemu, tako i poslovnih partnera, saradnika i građana. Takođe je neophodno prilagođavati razvoj sistema potrebama i specifičnostima građana naše zemlje kao i stranaca koji će koristiti usluge zdravstvenog sistema Crne Gore.

Na web stranici Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, <https://fzocg.me/izvjestaji.php>, u sastavu godišnjih izvještaja o radu, u dijelu, Aktivnosti Sektora za IT i razmjenu podataka u Integralnom informacionom sistemu zdravstva, nalaze se detaljne informacije o realizovanim aktivnostima iz nadležnosti Fonda. U nastavku su navedene aktivnosti i stepen realizacije u skladu sa definisanim akcionim planom strategije. Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore, je u periodu implementacije Strategije razvio jedinstvenu platformu eZdravlje u okviru Integralnog informacionog sistema zdravstva (IISZ), koja predstavlja osnov za razvoj brojnih elektronskih servisa za potrebe građana Crne Gore, uz tendenciju stalnog povećanja broja raspoloživih servisa. Dakle, izrađen je internet portal eZdravlje (www.ezdravlje.me), koji trenutno omogućava upotrebu devet servisa u zdravstvenom sistemu Crne Gore (*eZakazivanje, eRecept, eNalaz, eApoteka, eOsiguranje, eNaručivanje, eOstvarivanjePrava, eCovid19 i eEkonomskiKarton*). Pored portala, razvijene su i mobilne aplikacije za iOS i Android. U nastavku opis razvijenih servisa.

1. **eZakazivanje** je servis za elektronsko zakazivanje posjeta kod izabranih doktora u domovima zdravlja (izabrani doktor za odrasle, izabrani doktor za žene i izabrani doktor za djecu), koji omogućava elektronsko zakazivanje posjete, kao i provjeru, otkazivanje ili promjenu zakazanih termina
2. **eRecept** je elektronski servis koji omogućava građanima/pacijentima uvid u njihove propisane i realizovane elektronske recepte, koji se ne realizuju u papirnoj formi (osim u nekoliko izuzetaka). Pacijenti na svom nalogu u svakom trenutku mogu dobiti informacije o receptima koji su aktivni, kao i o receptima koji su realizovani u poslednjih 6 mjeseci.
3. **eNalaz** je elektronski servis koji omogućava građanima/pacijentima uvid u personalne laboratorijske nalaze putem interneta. Servis je razvijen u cilju pristupa informacijama o rezultatima laboratorijskih nalaza, u cilju dostupnost pacijentima u najkraćem mogućem roku. Ovaj servis je dostupan građanima zahvaljujući uspješnoj implementaciji projekta laboratorijskog informacionog sistema u domovima zdravlja u Crnoj Gori, i povezivanju laboratorijskih aparata sa IISZ i omogućavanje međusobne razmjene podataka. Razvijeni servis eNalaz uz implementaciju

Laboratorijskog informacionog sistema je dobra osnova za ukidanje potrebe štampanja laboratorijskih nalaza.

4. **eApoteka** je elektronski servis namijenjen građanima/pacijentima, razvijen u cilju informisanja o dostupnosti lijekova u apotekama na teritoriji Crne Gore. Putem portala i mobilnih aplikacija osiguranici dobijaju preciznu informaciju u kojim apotekama mogu podići svoju propisanu terapiju. Primjenu i veliki značaj ovaj servis može imati u slučaju nedostatka ili nestašica određenih lijekova i medikamenata.
5. **eOsiguranje** je servis koji obezbjeđuje pune i pravovremene informacije osiguranicima o statusu njihovog zdravstvenog osiguranja. Ovaj servis je upotpunjen implementacijom nove lične karte kao zdravstvene knjižice u IISZ.
6. **eNaručivanje** - Na nivou svih domova zdravlja u Crnoj Gori, osiguranicima Fonda za zdravstveno osiguranje je dostupan ovaj elektronski servis koji omogućava elektronsko naručivanje:
 - a. Elektronskih recepata (terapije) za hronične bolesnike;
 - b. Izveštaja za obračun naknade zarade (doznaka) za vrijeme privremene spriječenosti za rad (bolovanja), isključivo za bolovanja koja odobravaju ljekarske komisije Fonda;
 - c. Potvrda koje izdaju izabrani doktori (trenutno 2 vrste potvrda koje izdaje izabrani doktor za djecu: Opravdanje izostanka iz vrtića i Dokazivanje sposobnosti za nastavu fizičkog vaspitanja).
7. **eOstvarivanjePrava** - elektronski servis koji je kreiran da svim osiguranicima Fonda za zdravstveno osiguranje pruži uvid u dokumenta o ostvarenom pravu iz zdravstvenog osiguranja.
8. **eCovid19** – servis je razvijen u vremenu pandemije i namijenjen je osiguranicima testiranim na prisustvo novog koronavirusa, a u svrhu dobijanja povratne informacije iz baze podataka Instituta za javno zdravlje Crne Gore o rezultatima testiranja na novi Covid19 virus. Zahvaljujući strukturi i apsolutnoj integralnosti zdravstvenog informacionog sistema kojim Fond rukovodi, informacije o rezultatima testiranja na korona virus su dostupni i izabranim doktorima na primarnom nivou (u domovima zdravlja).
9. **eEkonoskiKarton** – elektronski servis koji osiguranicima omogućava uvid u troškove ostvarivanja njihovih prava iz zdravstvenog osiguranja, koji se prvenstveno ostvaruju u Fondu za zdravstveno osiguranje, zatim, uvid u troškove ostvarivanja prava iz zdravstvene zaštite (koja se ostvaruje u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama) kao i troškove ostvarivanja drugih prava, za koje postoje elektronske evidencije u IISZ.

Elektronski zdravstveni karton (EZK)- U cilju unapređenja dostupnosti i povećanja kvaliteta pružanja zdravstvene zaštite, preduzete su aktivnosti u cilju implementacije elektronskog zdravstvenog kartona (EZK) za koji je definisan sadržaj u saradnji sa ljekarima iz primarne zdravstvene zaštite (PZZ), Doma

zdravlja Podgorica i KCCG. Projektni zadatak je urađen shodno predviđenim u Strategiji, open-source arhitekturi a zatim dodatno prilagođen postojećem tehnološkom rješenju informacionog sistema PZZ i Fonda za zdravstveno osiguranje (FZO) u prvoj fazi implementacije. U drugoj fazi, rješenje EZK treba da se uradi na postojećoj IT tehnologiji, kako bi migriralo na nove open-source tehnologije. Urađen je predlog Pravilnika, pravni akt koji daje zakonski osnov za implementaciju EZK, međutim, Sekretarijat za zakonodavstvo je vratio akt na doradu u cilju unapređenja zakonskog osnova.

Informacioni sistem KCCG (ISKCCG) je u fazi izrade. Na osnovu urađenog projektnog zadatka za implementaciju ISKCCG objavljen je javni poziv/tender. Nakon sprovedenih tenderskih procedura potpisan je ugovor sa izvođačem. Dana, 02.03.2020. otpočela je realizacija koja je zbog pandemije COVID19 prekinuta i za sada ne postoji projekcija kada će se nastaviti u punom kapacitetu. Naime, za implementaciju IS potreban je rad implementacione ekipe on-site, što je za sada nemoguće. Nastavljen je rad na realizaciji projekta on-line metodama, kojima su postignuti značajni rezultati, posebno u konačnom i detaljnom definisanju sva tri podsistema koji čine IS KCCG: medicinski informacioni sistem (MIS), poslovni informacioni sistem (PIS) i BI. Posebno su definisani detalji integracije sa institucijama koje su od značaja za KCCG:

- FZO – DRG sistemom, bazom osiguranika, bazom lijekova...
- IJZ – izvještaji koji su definisani postojećim zakonskim obavezama
- CInMED – prijava neželjenog dejstva lijeka i obavještenje o korišćenju lijekova
- MUP – servis za prijavu novorođenčadi, servis za prijavu smrti, servis za prijavu povreda
- MJU – razmjena podataka sa institucijama koje su van zdravstvenog sistema preko GSB.

U sklopu realizacije ovog projekta izvršene su i prostorno-tehničke pripreme:

- Renoviran je računski centar KCCG i osposobljena posebna sala za konferencije i obuke
- Urađena su manja poboljšanja na komunikacionoj opremi kako bi sistem dobio visoki stepen pouzdanosti.
- Za potrebe novog IS urađen je Projektni zadatak koji je obuhvatio i potreban hardwar
- Poslije sprovedenih tenderskih procedura potpisan je ugovor sa isporučiocem za opremu i instalaciju.

Pored ova dva značajna projekta urađeno je sledeće:

- Prvo, formirana je funkcionalna organizaciona jedinica za upravljanje Integralnim Zdravstvenim Informacionim Sistemom u Ministarstvu zdravlja, međutim zbog moratorijuma na zapošljavanje ova jedinica nije bila popunjena u potrebnom kadrovskom kapacitetu, dok je sistematizacija morala biti svedena na minimum. Početkom 2021. godine, novom sistematizacijom Ministarstva zdravlja oformljen je Direktorat za digitalno zdravlje sa dvije direkcije:
 - Direkcija za digitalne inovacije i politike
 - Direkcija za upravljanje digitalnim procesima.
- Urađena je Analiza eServisa na nivou svih javnih zdravstvenih ustanova (ZU), koja je pokazala da postoji preko 100% upotrebljivih servisa na nivou 1 (informativni servisi), jer se pojedine informacije

mogu višestruko upotrijebiti, ka i mogućnost uspostavljanja servisa koji mogu biti vrlo značajni za građane/pacijente sa infomacijama o:

- ljekarima u PZZ (izabrani ljekari i sl.),
- radnom vremenu,
- raspoloživom medicinskom kadru,
- medicinskim uslugama, itd.

Navedena rješenja nijesu standardizovana, često nijesu intuitivna i lako razumljiva, tako da je u narednom periodu potrebno nastaviti sa radom na Analizi i nastojati da se uspostave određeni nivoi standarda:

- Analizom internet domena na nivou svih javnih ZU je konstatovano odsustvo standarda, pa je u skladu sa tim urađen predlog za standardizaciju imena domena i u saradnji sa Ministarstvom ekonomije.
- Urađen je Okvir interoperabilnosti na nivou zdravstvenog sistema.
- Shodno aktivnostima SZO počelo se sa radom na Strategiji razvoja digitalh-health na nacionalnom nivou.
- Crna Gora je preko Ministarstva zdravlja uključenai u EU inicijativu mHealth.
- Otpočele su aktivnosti na realizaciji lokalnih CIRT timova.
- Implementira se pilot sistem TETRA u odabranim jedinicama hitne pomoći, opštim bolnicama i Urgentnom centru.

Aktivnosti na funkcionalnom unaprjeđenju postojećih IT rješenja kroz implementaciju naprednih e-servisa za građane/pacijente i informatizacija pojedinih funkcionalnosti sistema izvještavanja zdravstvenih ustanova u okviru sistema zdravstva i sistema na nacionalnom nivou, informatičkom podrškom multisektorskih funkcionalnosti državnog sistema povezanih sa zdravstvom, omogućavanjem efikasnog i standardizovanog izvještavanja prema nacionalnim i internacionalnin institucijama, kao i implementacija predviđenih softverskih rješenja u znatnoj meri će unaprijediti dostupnost i povećanje kvaliteta pružanja zdravstvene zaštite i performansi zdravstvenog sistema, a samim tim i sistema u cjelini.

Od ukupno 20 planiranih aktivnosti Akcionim planom za 2020. godinu, tri su realizovane, devet je djelimično realizovano, dok osam nije realizovano. Od navedenih aktivnosti većina je započeta i radiće se na njihovoj realizaciji tokom 2021. godine.

CILJ 6 E-UKLJUČIVANJE

Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija se u okviru svoje nadležnosti bavi praćenjem standarda e-pristupačnosti i predlaganjem njihove primjene. Kroz razne inicijative i projekte, u izvještajnom periodu, radilo se na podizanju svijesti o prevazilaženju digitalnog jaza i izgradnji digitalnog društva, odnosno društva znanja.

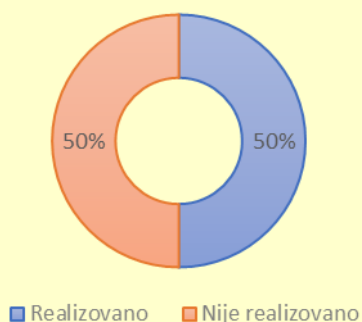
Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Procenat osoba sa invaliditetom koji koriste internet najmanje jednom nedeljno u odnosu na ukupan broj osoba sa invaliditetom	n/a	n/a	n/a	ⓘ	60%
Broj (procenat) pristupačnih web sajtova državnih institucija u odnosu na ukupan broj web sajtova državnih institucija	0%	n/a	42%	↗	50%
Procenat lica koja nikada nijesu koristila internet*	26,4%	22,9	22,4%	↗	13%

***Indikator je negativno formulisan pa tz. rastući trend tj napredak predstavlja zapravo ciljani smjer smanjenja vrijednosti indikatora**

U okviru ovog strateškog cila prepoznat je samo jedan operativni cilj sa dvije aktivnosti od kojih jedna jeste, a druga nije realizovana.

Cilj 6.1: *Edukacija i jačanje svijesti o e-Pristupačnosti u državnoj upravi*

REALIZOVANO PODAKTIVNOSTI
2019-2020

REALIZACIJA INDIKATORA UČINKA 2016/2020 U ODNOSU NA
CILJANU VRIJEDNOST

1	Broj operativnih ciljeva
3	Posmatrani broj indikatora učinka
2	Broj indikatora sa rastućim trendom
0	Ostvareno
3	Neostvareno

U saradnji sa Savezom slijepih Crne Gore, 2017. godine, izrađene su **Smjernice za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima e-Pristupačnosti** koje su namijenjene prije svega zaposlenima u Vladi Crne Gore, ministarstvima i organima državne uprave za potrebe kreiranja pristupačnih

dokumenata koji se objavljuju na web portalu Vlade Crne Gore i potportalima organa uprave, ali ih mogu koristiti svi koji žele da se bliže upoznaju sa načinima kreiranja pristupačnih dokumenata. Imajući u vidu da je najveći broj dokumenata na web portalima institucija u PDF formatu ili su kreirani pomoću Microsoft Office paketa (MS Word, MS Excel, MS PowerPoint) ove smjernice prikazuju načine kreiranja pristupačnih dokumenata pomoću ovih programa. Takođe, iste godine objavljena je i prva verzija **Smjernica za razvoj i upravljanje internet prezentacijama javne uprave**.

U dijelu **e-Uključivanja**, kada je u pitanju dostupnosti informaciono komunikacionih tehnologija i usluga licima sa različitim vrstama invaliditeta, tokom 2018. godine održane su radionice na kojima su predstavljene Smjernice za izradu pristupačnih dokumenata, kao i koncept e-Pristupačnosti.

Takođe, Ministarstvo javne uprave je 2019. godine objavilo **treću verziju Smjernica za razvoj i upravljanje internet prezentacijama javne uprave**, u okviru kojih su date preporuke za kreiranje pristupačnih stranica institucija. Takođe, iste godine objavljena je **prva verzija Smjernica za standardizaciju internet sajtova jedinica lokalne samouprave**.

Ratifikacijom Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom, država Crna Gora obavezala se da osigura nesmetan pristup informaciono-komunikacionim tehnologijama osobama sa invaliditetom, kako bi se eliminisale barijere za pristup informacijama, uključujući i internet.

Strategijom razvoja informacionog društva Crne Gore do 2020. godine, kao i direktivama EU, prepoznato je osnaživanje prisustva osoba sa invaliditetom u procesu izgradnje digitalnog društva u Crnoj Gori. S tim u vezi, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija je u martu 2019. godine potpisalo **Memorandum o saradnji sa Savezom slijepih Crne Gore** u cilju praćenja standarda e-pristupačnosti i njihove primjene.

Tokom 2020. godine, sproveden je Monitoring primjene smjernica za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima e-pristupačnosti, prepoznat Akcionim planom za sprovođenje inicijative Partnerstva za otvorenu upravu Crne Gore (2018-2020).

Tokom 2020. godine pripremljena je i sprovedena javna nabavka za projekat Izrada Portala Vlade I faza za izradu novog Portala Vlade koji osim sajta Vlade obuhvata i sajtove ministarstava, kojom je predviđena puna implementacija standarda e pristupačnosti u skladu sa Zakonom o elektronskoj upravi.

Ministarstvo je u izvještajnom periodu organizovalo okrugle stolove i druge skupove usmjerene ka promociji koncepta e-pristupačnosti i radilo na kreiranju web sadržaja u skladu sa standardima e-pristupačnosti.

U ovom trenutku 18 od ukupno 43 potportala Vlade Crne Gore usaglašeno je sa Pravilnikom o standardima pristupačnosti, što je blizu ciljane vrijednosti od 50%. Puna implementacija i usaglašenost svih potportala (100%) se očekuje tokom 2021. godine.

CILJ 7 e-UPRAVA

U okviru strateškog cilja e-Uprava radilo se na unapređenju cjelokupnog sistema elektronske uprave, informatičke infrastrukture i interoperabilnosti elektronskih registara, unaprjeđenju elektronske identifikacije i elektronskog potpisa i otvaranju podataka, kako kroz normativne i tematske alate tako i implementacijom projekata koji omogućavaju da se propisi realizuju u praksi i obezbjede nesmetano elektronsko poslovanje javne uprave.

Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Broj e-usluga na portalu e-uprava iz spiska od 20 prioriternih usluga po definiciji EU	6	9	12	↗	20
Broj e-usluga minimum nivoa 4 na Portalu e-uprava	5	24	50	↗	30
Procenat građana koji su koristili e-usluge u poslednjih 12 mjeseci	n/a	5%	9,9%	↗	50%
Procenat pravnih lica koji su koristili e-usluge	n/a	45%	45%	↗	30%
Broj izdatih el. cer. svih tipova koji služe za eID na e-usluge portala eUprava	7.000	21.800	ispunjen	↗	20.000

Strateški cilj e-Uprava je obuhvatao **pet** operativnih ciljeva podijeljenih na **dvadeset i pet** aktivnosti koje su obuhvatale dvadeset i devet podaktivnosti.

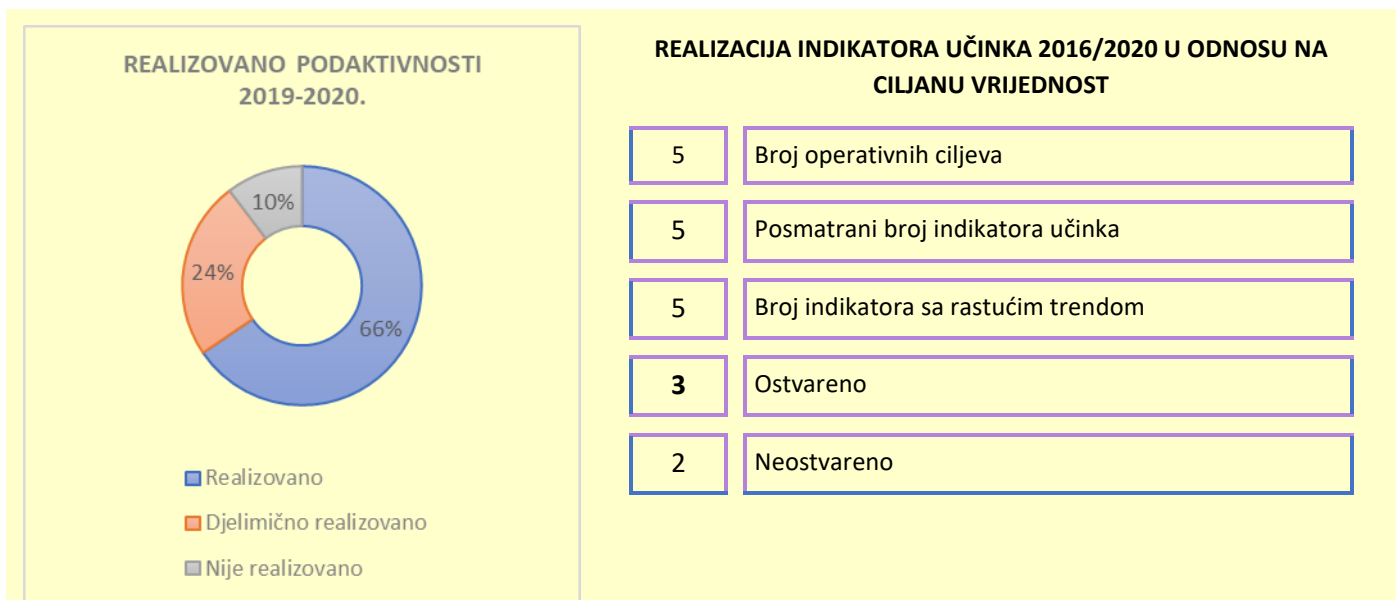
Cilj 7.1. Unaprijediti postojeće i razviti nove elektronske servise

Cilj 7.2. Unapređenje sprovođenja elektronskog kancelarijskog poslovanja

Cilj 7.3. Interoperabilnost registara i dostupnost podataka iz registara za korisnike

Cilj 7.4. Razviti nove modele eID u cilju daljeg razvoja i masovnog korišćenje e-usluga

Cilj 7.5. Dostupnost podataka javne uprave

Uvođenjem **Jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka (JSERP)**, koji je prepoznat Zakonom o elektronskoj upravi, stvorili su se uslovi za smanjenom potrebom za izdavanjem papirnih potvrda, uvjerenja i drugih dokaza jer će organi po službenoj dužnosti razmjenjivati podatke elektronskim putem i na taj način omogućiti dokazivanje činjenica u upravnom postupku. Na osnovu zahtjeva dostavljenih od strane institucija i nakon utvrđivanja ispunjenosti tehničkih uslova i sigurnosnih standarda, pristup tom sistemu u period 2018-2020 omogućen je: Ministarstvu pravde, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu prosvjete, nauke, culture i sporta, Upravi prihoda, Fondu za zdravstveno osiguranje, Glavnom gradu Podgorica, Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, Ministarstvu odbrane, Fondu za penzijsko invalidsko osiguranje, Upravi za nekretnine, Upravi za statistiku, Upravi za kadrove, Agenciji za sprječavanje korupcije, Sudskom savjetu, Upravi za inspeksijske poslove i Upravi carina. Nakon odobrenog pristupa sistemu, pripremljeni su Izvještaji o ispunjenosti tehničkih uslova za pristup, uvid i preuzimanje podataka preko JSERP-a, na osnovu kojih sljedeći registri, tokom 2018-2020, razmjenjuju podatke preko ovog sistema, i to u različitim pravcima:

1. Centralni registar stanovništva (CRS),
2. Registar korisnika materijalnog davanja,
3. Registar obrazovanja CG,
4. Centralni registar obaveznika i osiguranika(CROO)
5. Registar osiguranika fonda zdravstva.

Na JSERP-om dijelu koji se zove Metaregistar (evidencija registara koje vode organi prepoznati Zakonom o eupravi) su prijavljeni i sljedeći registri ali se još uvijek ne vrši razmjena među njima, iako su svi uslovi sa strane sistema ispunjeni, tako da se u 2021 godini očekuje značajan protok podataka i iz ovih registara:

1. Centralni registar privrednih subjekata,

2. Registar kaznene evidencije fizičkih.lica,
3. Registar kaznene evidencije pravnih lica,
4. Kaznena evidencija krivičnih sankcija maloljetnika,
5. Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije,
6. Registar nepokretnosti.

Broj upita koji je razmijenjen između državnih organa za podatke preko Jedinog sistema za elektronsku razmjenu podataka (JSERP) je u 2020. godini iznosio 1809704, što predstavlja 6 puta veću razmjenu podataka nego 2019. godine. Usluge koje su realizovane posredstvom JSERP sistema su: upis djece u vrtić, upis djece u osnovnu školu, upis djece u srednju školu, kao i set usluga za ostvarivanje prava o socijalnoj i dječjoj zaštiti, i prava o zdravstvenoj zaštiti (Fond zdravstva provjerava status osiguranika u Poreskoj upravi). U 2020. sistem je unaprijeđen na novu softversku platformu koja omogućava brži i veći protok razmjene podataka.

Sistem se u 2020. godini dodatno funkcionalno unapređivao, naročito u smislu migracije na novu softversku platformu koja omogućava brži i veći protok razmjene podataka, kao i uvođenja monitoringa sistema zahvaljujući kome, MJU kontinuirano prati rad sistema, tj. razmjenu podataka između institucija.

Vođenje Jedinog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka od njegovog uspostavljanja do danas, obuhvata kontinuiranu saradnju sa organima državne uprave i UNDP-em, kroz organizaciju obuka, radnih sastanaka i prezentacija modela uspostavljanja interoperabilnosti između registara. Intenzivno su se sprovodile aktivnosti na praćenju i realizaciji razmjene podataka na nivou elektronskih registara organa državne uprave. Formirani međuresorski stručni tim za interoperabilnost registara, je koordinirao aktivnostima u vezi elektronske razmjene podataka, i donošenju podzakonskih akata na osnovu Zakona o e upravi (koji je stupio na snagu 3. jula 2020) koje prate ovu oblast, što je značajno unaprijedilo saradnju organa koji razvijaju elektronsku upravu u cilju racionalnog korišćenja resursa i interoperabilnosti.

Kada je u pitanju **elektronsko upravljanje dokumentima (eDMS)**, sve aktivnosti u realizaciji I faze, koja podrazumijeva implementaciju sistema e-DMS u svim ministarstvima, su uspješno realizovane. Sistem e-DMS, koji se već nekoliko godina koristi u svim ministarstvima, kao i činjenica da je putem njega evidentirano preko 1.145.988 elektronskih dokumenata, dokazuje da je moguće u velikoj mjeri ukloniti papirnu dokumentaciju iz sistema javne uprave. Primjena ovog sistema je trenutno zastupljena u 17 institucija. Značajne aktivnosti tokom 2019. i 2020. su se odnosile i na implementaciju novih funkcionalnosti.

Takođe, implementacije druge faze EDMS sistema u organima uprave je zbog procesa reorganizacije započeta, pa je u nekim organima uprave koji su sada postali sastavni dio ministarstava (na primjer nekadašnji Zavod za intelektualnu svojinu, Uprava policije, Sekretarijat za zakonodavstvo, Zaštitnik imovinsko pravnih interesa) uspostavljen ovaj sistem.

Puna primjena ovog informacionog sistema podrazumijeva, masovniju upotrebu elektronskih dokumenata i digitalizaciju postojećih papirnih dokumenata čime se postiže smanjena upotreba papira,

veća pristupačnost dokumenata, i omogućava lakše pretraživanje, korišćenje i publikovanje dokumenata, što je posebno značajno za ekonomično, efikasno i transparentno postupanje.

Na **portalu eUprave** koji je prepoznat kao centralna tačka za elektronske usluge organa državne uprave, broj e-usluga je na dan 31.12.2020. godine iznosio je 575, a usluge je pružalo 50 institucija, od čega je 187 elektronskih, a 388 informativnih. U nastavku je dat pregled usluga po godinama.

Godina	Ukupno usluga	Institucija	Elektronskih usluga	Informativnih usluga	Pravna lica	Fizička lica	Javna uprava
2016	192	30	110	82	73	97	22
2017	249	32	136	113	92	135	22
2018	563	50	175	388	344	196	23
2019	585	51	179	406	358	205	22
2020	575	50	187	388	342	211	22

U narednoj tabeli je dat prikaz broja podnešenih zahtjeva na portalu e-uprave po godinama.

Godina	Broj podnešenih zahtjeva
2016	8807
2017	8369
2018	8551
2019	9028
2020	9555

Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija pokrenulo je kampanju „Završi elektronski” koja za cilj ima informisanje građana o elektronskim uslugama na portalu eUprava (www.euprava.me) i drugim elektronskim uslugama koje pružaju državni organi, posebno imajući u vidu aktuelnu epidemiološku situaciju.

Sistem **eParticipacija** kao podportal portala e-uprave objezbjeđuje proaktivno učešće građana u društvenim procesima i donošenju odluka bitnih za njihov život i život društvene zajednice. Prema evidenciji broj objava na portalu eUprave u prethodnim godinama za 2015. je iznosio 62, 2016. 73, 2017. 136, a 2018. godine 277 objavljenih javnih poziva, dok u 2020. godini imamo 207.

Takođe, na portalu e-uprava postavljen je Registar licenci, koji sadrži 355 licenci, koje izdaje 26 institucija, od čega je 10 licenci namijenjeno za organe državne uprave, 295 za pravna lica i 50 za fizička

lica. Najveći broj licenci koje su dostupne na portalu e-uprave, ukoliko posmatramo sa aspekta nivoa sofisticiranosti usluga, jesu licence koje imaju Nivo 1 (185), Nivo 2 imaju 145 licence dok Nivo 3 ima 25 licenci.

Avgusta 2018. godine pokrenut je **Portal otvorenih podataka** na kojem je započela proaktivna objava podataka organa vlasti u otvorenom formatu. Tokom 2018. godine objavljeno je oko 39 data setova, koji se u kontinuitetu ažuriraju u skladu sa promjenama koje u njima nastaju. Već je tokom 2019.godine portal unaprijeđen sa novim funkcionalnostima, a u skladu sa smjernicama web pristupačnosti i uvedena je engleska verzija portala.

U junu 2020. godine, portal je integrisan sa evropskim portalom otvorenih podataka, pa su od trenutka integracije, nacionalni data setovi dostupni i široj, evropskoj javnosti.

U cilju dostupnosti podataka javne uprave svim zainteresovanim stranama, građanima i privredi, na portalu je do kraja 2020. godine 19 institucija objavilo 132 data seta podataka iz svoje nadležnosti u okviru 15 različitih tema. Od trenutka puštanja u rad ovog portala, kontinuirano se vršila komunikacija sa organima u cilju izbora i pripreme novih setova podataka za objavljivanje na portalu, kao i uključivanje novih organa i obuka njihovih administratora za rad na portalu.

Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija kao organ državne uprave nadležan za poslove elektronske uprave i elektronskog poslovanja je pokrenulo implementaciju dva informaciona sistema i to: **sistema za elektronsku naplatu administrativnih taksi i sistema za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju. Informacioni sistem za identifikaciju** ima za cilj da omogući elektronsku identifikaciju, odnosno autentifikaciju i autorizaciju korisnika prilikom korišćenja elektronskih usluga, dok **će informacioni sistem za elektronsku naplatu administrativnih taksi** omogućiti da se plaćanje taksi vrši platnim karticama na šalterima organa državne uprave i jedinica lokalne samouprave kao i platnim karticama posredstvom centralnog portala i servisa e-takse. Nastavljene su aktivnosti na implementaciji oba sistema.

Naime, nedostatak elektronskog plaćanja u okviru pružanja elektronskih usluga prepoznat je kao jedan od velikih nedostataka i znatno utiče, ne samo na kvalitet pruženih usluga, već i na sveukupan razvoj e-uprave. Iako postoje malobrojni primjeri elektronskog plaćanja tek će implementacija sistema za elektronsko plaćanje administrativnih taksi, kojim upravlja Ministarstvo, dovesti do stvarnog napretka u ovoj oblasti. Ovaj sistem je od izuzetnog značaja za digitalizaciju usluga na centralnom i lokalnom nivou.

„Glas građana – ePetitione“ je portal koji omogućava javnosti da utiče na proces kreiranja javnih politika, putem podnošenja elektronskih peticija Vladi Crne Gore. Projekat predstavlja iskorak u pravcu unaprijeđenja participativne demokratije, otvorenosti Vlade za dijalog i partnerstvo sa civilnim društvom i aktivnog učešća javnosti u procesu kreiranja javnih politika. 2020. godine pokrenut je postupak unapređenja sistema u vizuelnom i funkcionalnom smislu, a data je mogućnost proširenja sistema na lokalne samouprave.

Kroz kontinuirano praćenje razvoja elektronske uprave, te uspostavljanje kvalitetnog mehanizma za koordinaciju ovog procesa sa nivoa Vlade, pitanje digitalne transformacije javne uprave dodatno je aktuelizovano, pa je formiran poseban Radni tim sa zadatkom unapređenja kvaliteta elektronskih usluga.

U izvještajnom periodu Vlada je razmatrala i usvojila Analizu stanja elektronskih usluga sa mjerama za njihovo unapređenje.

Zakonom o elektronskoj upravi, novembra 2020. godine formiran je Savjet za elektronsku upravu sa ciljem praćenja razvoja elektronske uprave, predlaganja mjera za unapređenje elektronske uprave, razmatranja stručnih pitanja u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija i koordinacije aktivnostima koje se odnose na razvoj elektronske uprave. Jedan od važnih zadataka ovog Savjeta svakako je i definisanje pravaca daljeg razvoja e-uprave u Crnoj Gori i definisanje mjera za podsticaj razvoje e-usluga.

CILJ 8 ISTRAŽIVANJE, INOVACIJE I RAZVOJ

Podake o potencijalu u oblasti istraživanja, inovacije i razvoj dostavilo je Ministarstvo nauke u saradnji sa Univerzitetom Crne Gore.

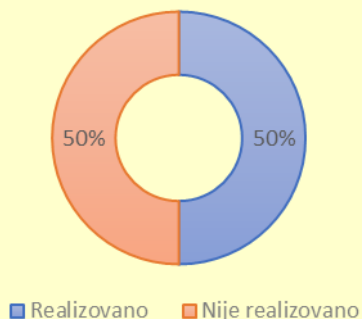
Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost za 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Udio ICT u djelatnosti naučno-istraživačkih ustanova i inovativnih organizacija	13,8%	21,95%	21,95%	↗	30%
Udio ICT u nacionalnim naučnim i inovativnim programima i projektima	14,8%	20%	20%	↗	30%
Udio ICT u međunarodnim naučnim i inovativnim programima i projektima	20%	25%	25%	↗	30%
Procenat povezanih naučno-istraživačkih institucija na MREN *	48,3%	47,5%	47,5%	↘	80%

** Za 9 od ukupno 58 licenciranih naučnoistraživačkih ustanova je istekla licenca i moraju ponovno proći proces licenciranja (relicenciranja na svakih 5 godina), što znači da u ovom momentu imamo 49 ustanova sa važećom licencom za bavljenje naučnoistraživačkom djelatnošću*

Osim realizacije aktivnosti koja se odnosi neposredno na unapređenje informacionog sistema „**Naučna mreža**“ u ovoj oblasti je realizovana i aktivnost koja se odnosi na unapređenje postojećih i razvijanje novih elektronskih servisa kroz uvođenje elektronskog servisa za arhiviranje dokumenata unutar Ministarstva nauke i promociju nauke i informisanje ciljnih grupa.

Cilj 8.1. Unaprijeđenje informacionog sistema „Naučna Mreža“

REALIZOVANO PODAKTIVNOSTI 2019-2020

REALIZACIJA INDIKATORA UČINKA 2016/2020 U ODNOSU NA CILJANU VRIJEDNOST

1	Broj operativnih ciljeva
4	Posmatrani broj indikatora učinka
3	Broj indikatora sa rastućim trendom
0	Ostvareno
4	Neostvareno

Procentualne vrijednosti strategijskih indikatora, ukazuju na ostvarenje planiranih aktivnosti, osim u dijelu koji se odnosi na povećanje procenta povezanih naučno-istraživačkih institucija na Crnogorsku istraživačko-obrazovna mrežu MREN (Montegrin Research Education Network)

MREN je punopravni član GEANT-a od oktobra 2010. i direktno povezan sa evropskom akademskom mrežom linkom čiji je kapacitet 1 Gbps. MREN je, preko Univerziteta Crne Gore učesnik H2020 projekta GEANT4.

Nacionalna mreža je rasprostranjena u 6 gradova (Podgorica, Nikšić, Cetinje, Kotor, Herceg Novi i Bijelo Polje), povezuje 26 lokacija i ostvarena je u topologiji višestruke zvijezde sa optičkom infrastrukturom. Kao i na samom početku, MREN povezuje sve jedinice UCG, CANU, Ministarstvo prosvjete, Centralnu biblioteku na Cetinju i studentski domovi u Podgorici i Nikšiću. U okviru mreže se nalazi i nacionalna tačka za razmjenu Interneta (MIXP) na koju su povezani svi lokalni ISP-ovi. Takođe, u okviru mreže su dostupni sledeći servisi: konekcija ka GEANT-u, edurom, Internet pristup, dns, videokonferencije, CA (Certificate Authority) i podršku istraživačima.

Kako MREN nije pravno lice, Odlukom o obrazovanju odbora MREN-a, od 17. 02. 2011., Centar informacionog sistema (CIS) Univerziteta Crne Gore (UCG) je zadužen za sve aktivnosti vezane za održavanje, planiranje, upravljanje i razvoj MREN-a, te koordinaciju međunarodnih aktivnosti MREN-a. CIS je odgovoran i za projektovanje, realizaciju i unapređivanje MREN infrastrukture i akademskih servisa. No, CIS više nije unutrašnja jedinica UCG već služba Rektorata UCG i sve manje ima mogućnosti reprezentovanja MREN-a i plasiranja akademskih servisa na nacionalnom nivou.

Potrebna sredstva za tehničke i organizacione aktivnosti MREN-a se ostvaruju u minimalnom iznosu u okviru H2020 projekta kojim koordinira UCG. Nabavka neophodne opreme za MREN je izvršena kroz niz međunarodnih IPA, TEMPUS, FP6 i FP7 projekata.

Od 40 registrovanih i licenciranih naučno-istraživačkih institucija u CG na MREN je povezano njih 19 je trenutno povezano na MREN. Dakle, povezanost na MREN je 47,5% što je na nivou polazne vrijednosti. Planirana vrijednost od 60% za 2018. godinu nije ostvarena iz više faktora uticaja, a najvažniji su:

- nepostojanje interesovanja od dijela registrovanih NI za servise MREN-a zbog niza razloga (navike, organičen naučni potencijal, pristup naučnoj mreži na ličnoj osnovi, itd);
- MREN nema status pravnog lica ni budžet za ostvarivanje bilo kakave aktivnosti za povezivanje preostalih NI;
- dostupnost akademskih servisa putem javne internet mreže.

Obzirom da MREN nema pravni status, nema budžet i sredstva finansiranja time nije u mogućnosti da planira aktivnosti za naredni period, osim učešća u pomenutom H2020 projektu preko UCG.

Za istraživanje, inovacije i razvoj planirano je 16.500, 00 eura od čega je realizovano 6.126,86 eura.

U okviru 2019. i 2020. godine unaprijeđenja je infrastruktura u okviru Akademske mreže Crne Gore. Kapaciteti ka univerzitetiskim jedinicama su povećanji sa 10Mbps na 1000Mbps. Inoviranjem opreme stekli su se uslovi za implementaciju IPv6 protokola, tako da je Akademska mreža implementirala isti u centralnom segmentu svoje mreže, I značajniji serveri I servisi Akademske mreže su prvi servisi iz Crne Gore vidljivi preko IPv6 protokola. Ovim su se takođe ispunili ciljevi Nacionalne strategije implementacije IPv6 protokola, kojim je predviđena implementacija u okviru Akademske mreže kao pilot projekta Nacionalne strategije.

U daljem razvoju implementacije IPv6 mreže, neophodno je renovirati graničnu opremu po fakultetskim jedinicama koja bi imala podršku za IPv6.

Takođe, u saradnji sa EKIP I ITU, planirana je realizacija IPv6 laboratorije koja bi omogućila neophodno sticanje znanja o IPv6 protokolu, što može biti značajno za državne institucije kao I privatni sektor.

Za razvoj Naučne mreže uložena su sredstva kroz HERIC projekat u 2019. u iznosu od 13.000 €.

Preko IPA 2016. projekta InnoNet, u 2020. su uložena sredstva od oko 140.000 € za izradu modula za mentorstvo studenata, odnosno razvoj vještina za nauku i inovacije. Ovaj modul je pripremljen u saradnji s Univerzitetima i Ministarstvom nauke i isti je neophodno staviti u funkciju. Mogući model operacionalizacije jeste eksterno ugovaranje promocije i održavanja servisa, ili saradnja sa NVO, moguće i putem konkursa za NVO.

III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA 2019 – 2020.

Akcionim planom za 2019/2020. godinu planirano je ukupno 70 aktivnosti, za čiju realizaciju je predviđeno 89 podaktivnosti, od kojih je 44 realizovano, 27 djelimično realizovano i 18 nerealizovano.

STRATEŠKI CILJ 1: INFRASTRUKTURA ZA ŠIROKOPOJASNI PRISTUP					
Operativni cilj 1.1: Smanjenje troškova izgradnje i održavanja elektronskih komunikacionih mreža					
Operativni cilj 1.2: Dalji razvoj elektronskih komunikacionih mreža i povećanje korišćenja elektronskih komunikacionih usluga					
Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020.	Trend	Ciljana vrijednost za 2020
Dostupnost NGA širokopojasnog pristupa Procenat domaćinstava u području dostupnosti NGA (³ 30 Mbit/s)	26,5%	71%	80,32%	↗	100%
Penetracija širokopojasnih priključaka za domaćinstva. Udio domaćinstava koja koriste najmanje širokopojasni pristup (² 2 Mbit/s)	53,3%	78%	93,19%	↗	100%
Zastupljenost širokopojasnih priključaka velikih brzina. Udio priključaka širokopojasnog pristupa internet putem fiksne mreže velikih brzina (³ 30 Mbit/s) u ukupnom broju fiksnih širokopojasnih priključaka	3,6%	52%	67,38%	↗	70%
Penetracija ultrabrzih širokopojasnih priključaka (domaćinstva) Udio domaćinstava koja koriste ultrabrzi širokopojasni pristup (³ 100 Mbit/s) NGA (³ 30 Mbit/s)	0%	4%	28,79%	↗	50%

STRATEŠKI CILJ 1: INFRASTRUKTURA ZA ŠIROKOPOJASNI PRISTUP

Operativni cilj 1.1: Smanjenje troškova izgradnje i održavanja elektronskih komunikacionih mreža

RB	Aktivnost	Ključne tačke (podaktivnosti)	Institucije odgovorne za sprovođenje	Indikator rezultata	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja aktivnosti	Preporuke za naredni period sprovođenja
1	Izgradnja nove i efikasno korišćenje postojeće mrežne infrastrukture potrebne za instalaciju EK mreža, u skladu sa DIREKTIVOM 2014/61/EU.	1.1. Donošenje Zakona o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina	ME EKIP MORiT	Indikator: Zakon donešen u predviđenom roku Postignuta vrijednost: Vlada Crne Gore, na sjednici od 19. decembra 2019. godine, utvrdila je Predlog Zakona.	IV kvartal 2019	IV kvartal 2019	Djelimično realizovano	IIQ2021 Obrazloženje: Usljed globalne pandemije izazvane COVID-19, Predlog zakona nije bio na dnevnom redu skupštinskog zasijedanja u 2020. pa je isto prebačeno za 2021.	Nijesu planirana sredstva	Nijesu utrošena sredstva		S obzirom na to da je implementacija DIREKTIVE 2014/61/EU u članicama EU realizovana na različite načine, a primjena istog pokazala već određene nedostatke i ograničenja, BERIC razmatra mogućnost revizije Direktive. Stoga bi trebalo razmotriti raspoloživa iskustva i, shodno analizi, uskladiti predlog Zakona sa najboljom praksom u EU članicama
		1.2. Završetak procesa mapiranja postojeće EKI	EKIP OEK	Indikator: Prikupljeni podaci o postojećoj EKI Postignuta vrijednost: U georeferenciranoj bazi elektronske komunikacione infrastrukture	I kvartal 2019	IV kvartal 2020	Djelimično realizovano	IV kvartal 2021 Mapiranje se odvija u skladu sa članom 55 ZEK-a i podaci se ažuriraju kvartalno. . Zbog Covid-19 realizacija je bila	Nijesu planirana sredstva	Nijesu utrošena sredstva		

			<p>nalaze se podaci o telekomunikacijama u kablovskoj kanalizaciji, antenskim stubovima, zgradama/objektima/kontejnerima za smještaj elektronske komunikacione opreme, kao i podaci o visokonaponskim energetskim stubovima i antenskim nosačima</p> <p>Prikupljeni su podaci :</p> <p>antenski stubovi:100%, objekti/zgrade : 100%, - Telekomunikaciona kablovska kanalizacija : oko 90%</p>				usporena, a očekuje se završetak do kraja 2021				
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

	<p>1.3 Unapređenje sistema za mapiranje EKI u pravcu povezivanja sa ostalim raspoloživim podacima (npr. dozvole za frekvencije, dostupnost elektronskih komunikacionih usluga i sl)</p>	EKIP OEK	<p>Indikator: Unaprijeđen sistem u navedenim kategorijama</p> <p>Postignuta vrijednost: Agencija je u 2020. godini implementirala novi sistem za mapiranje elektronske komunikacione infrastrukture koji je baziran na open source rešenju.</p>	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovano		147.000,00 EUR za realizaciju Sistema za mapiranje i održavanje istog u periodu od 4 godine	147.000 EUR	Budžet EKIP	EKIP prati trendove u oblasti mapiranja EKI i širokopojasnog pristupa i iste implementira kontinuirano
	<p>1.4 Ažuriranje georeferencirane baze podataka EKI</p>	EKIP OEK	<p>Indikator: Ažurirana baza podataka</p> <p>Postignuta vrijednost: Georeferencirana baza podataka o EKI se ažurira kvartalno.</p>	IV kvartal 2019	IV kvartal 2020	Realizovano		Nijesu planirana sredstva	Nijesu utrošena sredstva		

		<p>1.5 Analiza i predlog za eventualno poboljšanje cjenovnih, tehničkih i drugih uslova za zajedničko korišćenje EKI.</p>	<p>EKIP OEK ME</p>	<p>1) Indikator: 5% povećanja kapaciteta kablovske infrastrukture koji su predmet zajedničkog korišćenja na godišnjem nivou (početna vrijednost 605 km kablovske infrastrukture; 299 antenskih stubova)</p> <p>Postignuta vrijednost: Dužina kablovske infrastrukture koja je predmet zajedničkog korišćenja na kraju 2020. godine iznosi oko 645 km, što predstavlja porast od 6,5% u odnosu na početnu vrijednost.</p> <p>Na kraju 2020. godine zajedničko korišćenje je bilo zastupljeno na 296 antenskih stubova.</p>	<p>I kvartal 2020</p>	<p>IV kvartal 2020</p>	<p>Realizovano</p>	<p>Nijesu sredstva</p>	<p>planirana</p>	<p>Nijesu utrošena sredstva</p>		
--	--	---	----------------------------	--	---------------------------	----------------------------	---------------------------	------------------------	------------------	---------------------------------	--	--

2)

Indikator:

nova inovacija
referentne
ponude
Crnogorskog
Telekoma

Postignuta
vrijednost:

Crnogorski
Telekom je
inovirao
Referentnu
ponudu

veleprodajnog
širokopojasno
g

pristupa

u junu 2020.

2	Usklađivanje načina obračuna i visine naknada za korišćenje javnog puta i putnog pojasa od strane operatora elektronskih komunikacija	2.1. Donošenje Zakona o putevima; Usklađivanje opštinskih rješenja o naknadama sa novim Zakonom.	MS LS ME	Indikator: Donijet Zakon o putevima; Postugnuta vrijednost: Indikator: Rješenja o naknadama usklađena sa Zakonom Postugnuta vrijednost: Naknade su u skladu sa Zakonom	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano	ZAKON O PUTEVIMA objavljen je u "Sl. list CG", br. 82/2020.				Zakon o putevima treba da bude primijenjen na način da ne bude prepreka OEK za razvijanje infrastrukture
3	Razvoj nacionalne tačke za razmjenu internet sadržaja (MIXP)	3.1. Obezbeđivanje funkcionisanja i daljeg razvoja MIXP	ME EKIP OEK UCG	Indikator: Priključivanje novih subjekata na MIXP; Stabilno funkcionisanje MIXP-a, raspoloživost usluge minimalno 99,5% na mjesečnom nivou Postugnuta vrijednost: Priključivanje novih servisa u toku, Stabilan rad MIXP, Raspoloživost usluge 100% Na kraju	I kvartal 2019	Kontinuirano	Djelimično realizovano	Sistem je potpuno funkcionalan, a od operatora zavisi da li će da se priključe ili ne, shodno njihovim komercijalnim i sigurnosnim prioritetima	Nijesu sredstva planirana	Nijesu utrošena sredstva		Dalje promovisanje za priključenje na MIXP. Bilo bi korisno da se državne institucije povežu na MIXP, kao i da se radi na privlačenju content provajdera

				2020. godine na MIXP su bili povezani: Crnogorski Telekom, Mtel, Telenor, Telemach i Univerzitet Crne Gore (1 Gb/s linkovi). Telekomunikaciona mreža Vlade Crne Gore je takođe povezana na MIXP, ali još ne razmjenjuje saobraćaj sa drugim mrežama, jer nema svoj ASN koji je tehnički preduslov za razmjenu saobraćaja.								
Operativni cilj 1.2: Dalji razvoj elektronskih komunikacionih mreža i povećanje korišćenja elektronskih komunikacionih usluga												
1	Podsticaj izgradnji mreža u područjima u kojima ne postoji komercijalni interes za ulaganja	1.1. Aplikacija za donaciju za tehničku pomoć za izradu Nacionalnog plana razvoja širokopolasnog pristupa	ME MF MVP	Indikator: Podnešena aplikacija u datom roku Postignuta vrijednost: 100%	I kvartal 2019	III kvartal 2019	Realizovano		Nijesu sredstva planirana	Nijesu utrošena sredstva		

		1.2 Izrada Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa	ME EKIP	Indikator: Izrađen Nacionalni plan razvoja NGA mreža Postugnuta vrijednost: Započete aktivnosti	III kvartal 2019	IV kvartal 2020	Djelimično realizovano	III kvartal 2021 Obrazložen je: Globalna pandemija virusa COVID-19 uzrok je I za kašnjenje izrade Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa internetu	500.000,00	214.000	Grant Investicionog okvira za Zapadni Balkan	Povećanje ravnomjernog regionalnog razvoja, korišćenja interneta i novih tehnologija, digitalnih vještina i servisa e-uprave.
		1.3 Implementacija LTE-800 baznih stanica u ruralnim oblastima	EKIP Crnogorski Telekom	Indikator: Ispunjenost zahtjeva u pogledu obima i dinamike pokrivanja signalom LTE 800 mreže, uključujući i zahtjeve u vezi sa kvalitetom usluga propisanih odgovarajućim odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija u 5 izabраних oblastima. Postugnuta vrijednost: 90%	III kvartal 2018	IV kvartal 2019	Djelimično ispunjeno	III kvartal 2022 Nijesu realizovane samo bazne stanice u dvije oblasti zbog nedobijanja građevinskih dozvola i/ili obezbjeđivanja adekvatnog elektroenergetskog napajanja, a što ne zavisi od CT-a koji je sve što je trebalo da preduzme u tom pravcu. Stoga je rok realizacije uslovljen dobijanjem istih. I pored toga	1) 5 000 €; 2) n/a	1) Da	1)EKIP; 2)Crnogorski Telekom	Nijesu realizovane bazne stanice u dvije oblasti zbog nedobijanja građevinskih dozvola i/ili obezbjeđivanja adekvatnog elektroenergetskog napajanja, stoga je rok realizacije uslovljen dobijanjem istih. I pored toga što je CT uspio da obezbijedi pokrivanje nekih drugih ruralnih oblasti Agencija je donijela rješenje broj 0504-4857/5 od 24.12.2020. kojim je CT naloženo da najkasnije do 01.09.2022. godine izvrši realizaciju pokrivanja odabranih ruralnih oblasti

							što je CT uspio da obezbijedi pokrivanje nekih drugih dodatnih ruralnih oblasti						
							Agencija je donijela rješenje broj 0504-4857/5 od 24.12.2020. kojim je CT naloženo da najkasnije do 01.09.2022. godine izvrši realizaciju pokrivanja odabranih ruralnih oblasti						
2	Povećanje ekonomske dostupnosti širokopojasnog pristupa kroz regulaciju cijena širokopojasnog pristupa	2.1 Analize relevantnih tržišta i propisivanje obaveza OEK	EKIP	Indikator: Propisane obaveze OEK na osnovu sprovedenih analiza Postignuta vrijednost: EKIP kontinuirano vrši nadzor nad implementacijom Top-down LRIC modela za fiksnu mrežu CT-a, koji se odnosi na relevantne usluge, među kojima su I	I kvartal 2019	IV kvartal 2020	Realizovano		Nijesu sredstva	planirana	Nijesu utrošena sredstva		

				<p>veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa internet. Nakon verifikacije rezultata troškovnog modela EKIP je svake godine primjenjuje regulaciju cijena za usluge bitstream pristupa za pružanje ADSL paketa za fizička i pravna lica.</p> <p>EKIP je kreirala povoljan regulatorni ambijent, koji je rezultirao efikasnom konkurencijom na maloprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa.</p>								
3	Migracija na protokol IPv6	3.1. Formirati nacionalno tijelo ili tim za migraciju na IPv6	UCG ME EKIP	<p>Indikator:</p> <p>Formirano nacionalno tijelo</p> <p>Postignuta vrijednost:</p> <p>100%</p>	I kvartal 2019	III kvartal 2019	Realizovano		Nijesu sredstva planirana	Nijesu utrošena sredstva		

		3.2. Pilot projekat migracije	ME EKIP UCG MJU	Indikator: Izvršena migracija na odabranom uzorku u cilju dokumentovanja stečenih iskustava i znanja Postignuta vrijednost: Stvoreni su uslovi za implementaciju u IPv6 protokola. Uređena je Studija-Plan migracije na protokol IPv6	I kvartal 2019	IV kvartal 2020	Realizovano	Objašnjenje: Migracija na IPv6 je izvršena za Nacionalnu tačku razmjene internet saobraćaja (MIXP) i na Univerzitetu Crne Gore, a očekuje se da 2021 godine bude završena na nacionalnom nivou.	Nijesu sredstva planirana	Nijesu utrošena sredstva		Prevazilaženje problema nedostatka Internet adresa na globalnom i nacionalnom nivou. Razvoj novih inovativnih servisa, povećanje sigurnosti komunikacija i podataka i stvaranje mogućnosti za digitalizaciju društva u punom smislu te riječi.
4	Primjena novih metoda/tehnologija za povećanje brzina pristupa	4.1. Primjena novih metoda/tehnologija za povećanje brzina pristupa u postojećoj pristupnoj mreži sa bakarnim paricama.	OEK	Indikator: 5% veći broj korisnika VDSL-a na godišnjem nivou (Početna vrijednost: 25.745 Korisnika) Postignuta vrijednost: Porast broja korisnika VDSL-a u odnosu na navedenu početnu vrijednost na kraju IV kvartala	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovano	Indikator nije postignut zbog prelaska ADSL korisnika na optiku, a povećan je broj VDSL korisnika i to na mjestima gdje nije bilo raspoložive optike	Nijesu sredstva planirana	Nijesu utrošena sredstva		

2020.godine iznosi oko 1% iz razloga što korisnici prelaze na optiku.

STRATEŠKI CILJ 3: E-POSLOVANJE					
Operativni cilj 3.1: Podizanje svijesti o značaju i prednostima e-Poslovanja					
Operativni cilj 3.2: Unaprjeđenje zakonodavnog okvira/ u smislu usaglašavanja zakonodavstva u cilju pune primjene ePoslovanja					
Operativni cilj 3.3. Podsticaj kompanijama za prelazak na ePoslovanje					
Operativni cilj 3.4: Unaprjeđenje ePoslovanja					
Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020
Procenat preduzeća koja koriste ERP sisteme za internu komunikaciju	43,8 % Indikator je preuzet iz MONSTAT-a i ovo je podatak za 2015.godinu. i predstavlja poslednja godina u kojoj se pojavio ovaj parametar	Nema podataka	79%	↗	60%
Procenat preduzeća koja koriste RFID tehnologije	n/a	n/a	n/a	ⓘ	6%

Procenat preduzeća koja koriste društvene mreže u svom poslovanju	43,2 % Indikator je preuzet iz MONSTAT-a i ovo je podatak za 2015.godinu. i predstavlja poslednja godina u kojoj se pojavio ovaj parametar	55,3%	61%	↗	60%
Procenat preduzeća koja koriste e-račune (e-fakture)	n/a	n/a	n/a	↘	1,5%
Procenat malih i srednjih preduzeća koja su putem online trgovine prodavala svoje proizvode ili usluge	24,1%	Parametar se ne obrađuje više	Parametar se ne obrađuje više	ⓘ	40%
Udio e-trgovine u ukupnoj trgovini (na nacionalnom nivou)	n/a	Parametar se ne obrađuje više	Parametar se ne obrađuje više	ⓘ	1,5 %
Učešće ICT-a u BDP-u	4,20%	n/a	3,7%	↘	6%

STRATEŠKI CILJ 3: E- POSLOVANJE

Operativni cilj 3.1: Podizanje svijesti o značaju i prednostima e-Poslovanja

RB	Aktivnost	Ključne tačke (podaktivnosti)	Institucije odgovorne za sprovođenje	Indikator rezultata	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja aktivnosti	Preporuke za naredni period sprovođenja
----	-----------	-------------------------------	--------------------------------------	---------------------	---------------	---------------------------	--------------------	--	--------------------	----------------------	-------------------------------	---

1	Održavanje okruglih stolova, radionica, promocija...na temu ePoslovanja, eTrgovine, Cloud servisi, otvoreni podaci, bezbjednost na internetu	1.1. Izrada plana realizacije okruglih stolova i njihova realizacija	Privredna komora u saradnji sa nosiocima kreiranja ovih politika	Indikator: Broj realizovanih događaja 4 Postignuta vrijednost: 10	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano		n/a	3.000,00€ (troškovi se odnose na plaćanje troškova puta i smještaja za predavače, ukoliko su predavači stručnjaci iz inostranstva, honorara, eventualnog kateringa)	Neki događaji biće pokriveni iz budžeta projekata na koje se odnose (recimo za otvorene podatke iz projekta ODEON)	Nastaviti sa aktivnostima
Operativni cilj 3.2: Unaprjeđenje zakonodavnog okvira/ u smislu usaglašavanja zakonodavstva u cilju pune primjene ePoslovanja												
2	Ispitati zakonske neusklađenosti koje predstavljaju biznis barijere za ePoslovanje i inicirati njihovo usaglašavanje prema nadležnim institucijama	1.1. Izraditi analizu zakonskih neusklađenosti koje predstavljaju biznis barijere za ePoslovanje	Privredna komora u saradnji sa nosiocima kreiranja ovih politika	Indikator: Urađena analiza neusklađenosti Postignuta vrijednost: Djelimično urađena analiza	II kvartal 2019	III kvartal 2019	Djelimično realizovano	Kroz učešće u radnim tijelima inicirano je da prvi korak mora biti izrada Analize neusklađenosti, ali sveobuhvatna analiza nije urađena, ostalo je na usvojenom predlošku	n/a	U okviru redovnih aktivnosti, redovne plate	n/a	Nastaviti sa aktivnostima

		1.2. Upućivanje inicijativa za usaglašavanje zakonodavnog okvira		Indikator: Iniciranje usaglašavanja prema nadležnim institucijama Postignuta vrijednost: Inicirano usklađivanje zakonodavnog okvira			Realizovano	U saradnji sa Generalnim sekretarijatom Savjeta za konkurentnost, preko predstavnice Komore u Savjetu, dostavljena je inicijativa I spisak barijera za ePoslovanje, nastao u neposrednoj saradnji sa privrednicima.		U okviru redovnih aktivnosti		Nastaviti sa dostavljanjem inicijativa, i efikasnije pratiti realizaciju istih
Operativni cilj 3.3. Podsticaj kompanijama za prelazak na ePoslovanje												
3	Prezentovanje kreditnih linija koje podstiču ePoslovanje	1.1. Izrada plana realizacije događaja njihova realizacija	Privredna komora u saradnji sa ponuđačima kreditnih linija (IRF, ...)	Broj realizovanih događaja 2 Postignuta vrijednost: Realizovana 2 događaja	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano		n/a	Redovne aktivnosti	n/a	Nastaviti sa praćenjem aktivnosti i ažurno prezentovati nove linije

4	Ispitati mogućnost smanjenja dažbina za ePoslovanje u odnosu na tradicionalne načine poslovanja	1.1. Identifikovati i Inicirati smanjenje dažbina za ePoslovanje u odnosu na tradicionalne načine poslovanja	Privredna komora, MF	Indikator: Identifikovane dažbine	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Djelimično realizovano	n/a	Redovna aktivnost	n/a	Neophodno nastaviti sa aktivnostima
		1.2. Inicirati kod nadležnih institucija (MF) smanjenje dažbina		Indikator: Upućena inicijativa							
Operativni cilj 3.4: Unaprjeđenje ePoslovanja											

5	Analiza stepena digitalizacije crnogorske privrede	1.1 Kreirati anketu i uputiti je privrednim subjektima	Privredna komora, MJU, MEK	Indikator: Kreirana anketa Postugnuta vrijednost: Anketa koju PK sprovodi godišnje uključivala je dio vezan za digitalizaciju privrednih subjekata	I kvartal 2019	III kvartal 2019	Realizovano	3.000,00	Redovna aktivnost	Privredna komora Crne Gore	Raditi na unaprjeđenju sadržaja upitnika, u smislupostizanja komparativnosti sa sličnim inostranim upitnicim I srovoditi ga kao redovnu aktivnost najmanje jednom godišnje.
		1.2 Prikupiti, obraditi i analizirati dobijene podatke		Indikator: Obradena anketa Postugnuta vrijednost: Obradena anketa I analizirani rezultati			Realizovano		Redovna aktivnost		
		1.3 Publikovati i promovisati rezultate Ankete		Indikator: Publikovani i promovisani rezultati ankete Postugnuta vrijednost: Publikovana anketa I promovisani rezultati			Realizovano		500,00 EUR		

6	Unaprjeđenje sistema obrazovanja (opšteg/stručnog)	1.1. Analizirati školske programe	Privredna komora, Ministarstvo prosvjete	Indikator: Urađena analiza Postignuta vrijednost:	II kvartal 2019	III kvartal 2019	Nije realizovano	Nije bilo inicijative za pokretanje ove aktivnosti od strane nadležnih institucija	n/a	0,00	n/a	U saradnji sa privrednim uduženjima, nadležno ministarstvo da obrazuje radnu grupu u cilju analize školskih programa u u cilju unaprjeđenja digitalnih kompetencija.
		1.2. Uputiti inicijativu za izmjene i dopune školskih programa u smislu usaglašavanja sa savremenim trendovima i potrebama privrede		Indikator: Upućena inicijativa Postignuta vrijednost:			Nije realizovano	S obzirom da nije realizovana aktivnost izrade Analize, nije bilo ni realizacije aktivnosti i upućivanja inicijative	0,00			
7	Podsticaj za start-up-ove, kao nosioce inovativnosti – preduslova povećanja konkurentnosti privrede	1.1. Pojednostaviti procedure registracije i poslovanja start-upova (finansijski i administrativno) na osnovu urađene analize	nadležne institucije u saradnji sa Privrednom komorom	Indikator: Urađena analiza Postignuta vrijednost: Indikator: Upućena inicijativa Postignuta vrijednost: Predstavnici privrede bili	III kvartal 2019	IV kvartal 2020	Realizovano		Podsticaj za start-up-ove, kao nosioce inovativnosti – preduslova povećanja konkurentnosti privrede	Redovne aktivnosti		Nastaviti sa unaprjeđenjem zakonodavnog podsticajnog okvira I

				su uključeni u radnu grupu za izradu zakonodavnog okvira								
		1.2. Podrška promociji inovativnih rješenja		Indikator: Broj realizovanih aktivnosti na promociji 3 Postignuta vrijednost: 3			Realizovano			400,00 EUR		
8	Uvođenje eRačuna	1.1. Radionice, seminari, promocije eRačuna	Privredna komora	Indikator: Broj realizovanih aktivnosti 3 Postignuta vrijednost: 2	I kvartal 2019	IV kvartal 2020	Djelimično realizovano	Zbog situacije sa korona virusom izostao je treći događaj na ovu temu	n/a	200,00€	n/a	Nastaviti sa promocijom, edukacijom I razmatranjem barijera za implementaciju koncepta eRačuna.

STRATEŠKI CILJ 4: E-OBRAZOVANJE					
Operativni cilj 4.1: Poboljšanje uslova za podizanje nivoa primjene ICT-a u nastavi, obezbjeđivanje uslova za online kolaboraciju nastavnika, poboljšanje uslova za korišćenje informacionog sistema obrazovanja u područnim ustanovama					
Operativni cilj 4.2: Podrška za povećanje primjena ICT-a u nastavi kao i u svakodnevnom radu zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama					
Indikator	Polazna vrijednost 2016	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Odnos računar učenik	1:16 (osnovna škola) 1:14 (srednja škola)	Nije realizovano	Nije realizovano	↘	1:10
Zastupljenost interneta u područnim jedinicama	0%	11,6%	47%	↗	100%
Brzina internet konekcije u matičnim jedinicama	4mbps fiksni 8mbps satelitski	Realizovano gdje je bilo tehničkih mogućnosti	Djelimično realizovano (41%)	↗	20mbps fiksni
Procenat obučanih nastavnika (osnovne rada na računaru)	20%	Nije realizovano	Nije realizovano	↘	30%
Procenat obučanih nastavnika iz oblasti IT bezbjednosti	1,5%	5,2% Djelimično realizovano zbog nedostatka finasijskih sredstava	5,2% Djelimično realizovano zbog nedostatka finasijskih sredstava	↗	20%
Procenat korišćenja portala za nastavnike	1,5%	5,2% Djelimično realizovano *zbog nedostatka finasijskih sredstava	70%	↗	20%

STRATEŠKI CILJ 4: E-OBRAZOVANJE

Operativni cilj 4.1: Poboljšanje uslova za podizanje nivoa primjene ICT-a u nastavi, obezbjeđivanje uslova za online kolaboraciju nastavnika, poboljšanje uslova za korišćenje informacionog sistema obrazovanja u područnim ustanovama

RB	Aktivnost	Ključne tačke (podaktivnosti)	Institucije odgovorne za sprovođenje	Indikator rezultata	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja aktivnosti	Preporuke za naredni period sprovođenja
1	Odnos računara i učenika	Nabavka računarske opreme	MPS	Indikator: Broj novih i broj polovnih računara Postignuta vrijednost: 0	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Nije realizovano	IV kvartal 2021. godine (odobrena su sredstva za nabavku opreme od Evropske investicione banke, pripremljena tenderska dokumentacija)	Kredit Evropske investicione banke	Odobren kredit	Kredit Evropske investicione banke	Preporuka je da se nabavka računarske opreme sprovodi kontinuirano, svake godine određena količina, kako bi se dotrajala oprema na vrijeme zamjenila novom i ne bi dovelo do rizika da se ne realizuje nastava iz informatičkih predmeta. Ujedno, kontinuiranim opremanje nisu potrebna velika finansijska sredstva u jednm trenutku.
2	Unaprjeđenje zastupljenosti interneta u područnim jedinicama	Uvođenje interenta u područnim jedinicama koje imaju tehničke mogućnosti	MPS	Indikator: Broj područnih jedinica u kojima je uveden internet Postignuta vrijednost: 48	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Djelimično	IV kvartal 2021. godine (intezivno se radi na pokrivanju internet signalom u 100 područnih jedinica, a dinamika zavisi od lokacija na kojima se nalaze objekti)	10.000,00	Internet uslugu i uređaje donirao Crnogorski Telekom i Mtel	Donacija operatera	
3	Povećanje brzine interneta konekcije u matičnim jedinicama	Povećanje internet konekcije u jedinicama koje imaju tehničke mogućnosti	MPS	Indikator: Broj jedinica u kojima je povećana brzina internet konekcije Postignuta	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Djelimično	IV kvartal 2021. godine (povećanje brzine interneta na lokacijama zavisi od infrastrukture operatera. Nastavlja se	10.000,00	Sredstva nisu utrošena.	Donacija operatera	

				vrijednost: 37				unapređenjem brzina na lokacijama na kojima postoje tehničke mogućnosti)				
4	Unapređenje data centra Ministarstva prosvjete	Unapređenje data centra	MPS	Indikator: Zamjena potrebnog hardvera i migracija postojećih servisa Postignuta vrijednost:0	IV kvartal	IV kvartal	Nije realizovano	IV kvartal 2021. godine (odobrena su sredstva za nabavku opreme od Evropske investicione banke, pripremljena tenderska dokumentacija)	Kredit Evropske investicione banke	Sredstva nisu utrošena.	Kredit Evropske investicione banke	
5	Uspostavljanje Disaster Recovery-a u okviru Disaster Recovery centra u Bijelom Polju	Uspostavljanje Disaster Recovery-a za potrebe MP	MPS	Indikator: Uspostavljanje nove lokacije za Disaster Recovery MP Postignuta vrijednost:0	IV kvartal	IV kvartal	Nije realizovano	IV kvartal 2021. godine (odobrena su sredstva za nabavku opreme od Evropske investicione banke, pripremljena tenderska dokumentacija)	Kredit Evropske investicione banke	Sredstva nisu utrošena.	Kredit Evropske investicione banke	
Operativni cilj 4.2: Podrška za povećanje primjena ICT-a u nastavi kao i u svakodnevnom radu zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama												
6	Obuka nastavnika za korišćenje portala za nastavnike	Prezentacije, promocija	MPS	Indikator: Broj održanih prezentacija i broj nastavnika Postignuta vrijednost: 31	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano	IV kvartal 2021. Godine (nastaviti sa organizovanjem prezentacija i promocijom portala)	4.000,00	Sredstva nisu utrošena	Budžet Crne Gore	Kontinuirano raditi na promociji portala i potrebno je obuhvatiti još zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama koji bi se upoznali sa mogućnostima koje imaju na portalu.

				<p>prezentacija, 742 nastavnika</p> <p>U 2020. Godini portal je koristilo 81.441 korisnika kroz 427.480 sesija)</p>								
7	Uvođenje microbit računara u nastavni proces	Obuke, takmičenja	MPS	<p>Indikator:</p> <p>Broj škola koje su obuhvaćene projektom</p> <p>Postignuta vrijednost: 77</p>	I kvartal	IV kvartal	Realizovano	Nastavlja se realizacija naredne faze projekta planiranom dinamikom	101.495,07	Utrošena sredstva	Britanski savjet	Nastavlja se realizacija naredne faze projekta.
8	Obuka nastavnika kroz Oracle akademiju	Obuke	MPS	<p>Indikator:</p> <p>Broj obučanih nastavnika</p> <p>Postignuta vrijednost: 141</p>	I kvartal	IV kvartal	Realizovano		Sredstva su obezbjeđena od strane Oracle akademije	Sve obuke je finansirala Oracle akademija	Oracle akademija	U martu 2020. Godine ističe Ugovor o saradnji, preporuka je produžiti ugovor i buhvatiti još nastavnika ovom vrstom obuka.

STRATEŠKI CILJ 5: E-ZDRAVSTVO

Operativni cilj 5.1: Dalji razvoj i implementacija IZIS-a

Operativni cilj 5.2: Upravljanje zdravstvenim sistemom

Operativni cilj 5.3: Povećanje nivoa primjene modernih informaciono-komunikacionih tehnologija u objezbjedivanju veće dostupnosti, efikasnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite.					
Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Procenat registrovanih korisnika elektronskih usluga u zdravstvu	0%	100% obezbijeđen servis za sve korisnike, 51 889 građana koristilo ove usluge 12 538 skinutih aplikacija za mobilne telefone Broj on-line pregleda 68 7137	100% - obezbijeđen servis za sve korisnike, 160.065 građana koristi ove usluge, 308% više u odnosu na 2019. godinu 58.759 preuzetih aplikacija za mobilne uređaje, 468% više u odnosu na 2019. godinu	↗	50%
Uvid u podatke osiguranika obaveznog zdravstvenog osiguranja elektronski identifikovanim korisnicima	0%	Djelimično realizovano	100% Svi osiguranici koji imaju preuzete pristupne parametre imaju mogućnost elektronskog uvida u zdravstveno osiguranje (i validnost zdravstvene knjižice).	↗	50%
Prijave i odjave osiguranika obaveznog zdravstvenog osiguranja - elektronska usluga	0%	Preko Centralnog registra stanovništva realizuje se za sve prijave i odjave osiguranika obaveznog zdravstvenog osiguranja 100%	100%	↗	70%
Procenat izdatih e-uputa	0%	100% zakazivanje specijalističkih pregleda se realizuje on-line	672.677 izdatih elektronskih uputa za specijaliste van domova zdravlja u 2020.godini (dostupni su na sistemu za razmjenu za preuzimanje i realizaciju od strane podsistema IISZ i povezanih eksternih sistema).	↗	60%
Procenat izdatih e-recepata	0%	97,45% realizovanih elektronskih recepata 2,55% realizovanih recepata za 2018.g.su ručno pisani	97,82% realizovanih elektronskih recepata za 2020.godinu 2,18% realizovanih ručno pisanih recepata za 2020.godinu	↗	60%
Procenat online zakazanih pregleda	0%	100% realizovanih on-line zakazivanja specijalističkih pregleda	145.293 za 2020.godinu (ukupno 316.647 od početka korišćenja servisa) - elektronski zakazanih posjeta kod izabranog doktora (eZakazivanje, eNaručivanje,...)	↗	70%

STRATEŠKI CILJ 5: E-ZDRAVSTVO

Operativni cilj 5.1: Dalji razvoj i implementacija IZIS-a

RB	Aktivnost	Ključne tačke (podaktivnosti)	Institucije odgovorne za sprovođenje	Indikator rezultata	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja aktivnosti	Preporuke za naredni period sprovođenja
1	Implementacija Elektronskog zdravstvenog kartona (EZK)	Objava tendera i izbor ponuđača Razvoj, testiranje i obuka. Implementacija.	MZ, UNDP	Indikator: EZK implementiran Postignuta vrijednost:	I kvartal 2019	II kvartal 2020	Djelimično realizovano Definisan sadržaj EZK (2019) Urađen projektni zadatak. (2019) Urađen nacrt Pravilnika (2019)	II kvartal 2021	Tendersku procedure sprovodi UNDP, ukupna suma za sve planirane aktivnosti iznosi 1 917 000,00 €	10,043 USD (2019) Sredstva su utrošena na: 1. Organizovan je dvodnevne radionice sa ljekarima iz PZZ. 2. Angažovanje pravnog eksperta	Budžet	Sadržaj EZK-a je definisan kao i projektni zadatak koji je prilagođen postojećem tehnološkom rješenju kao prva faza. U drugoj fazi bi postojeće IT tehnologije migrirale na nove open-source tehnologije. Neophodno je odmah , po mogućnosti do kraja II kvartala 2021 obezbijediti zakonski osnov kroz izmjenu postojećih zakona i donošenje podzakonskih akata.

2	Uvođenje integralnog informacionog sistema u KCCG	Objava tendera i izbor ponuđača Razvoj, testiranje i obuka. Implementacija.	MZ, UNDP, KCCG	Indikator: Informacioni sistem implementiran Postignuta vrijednost:	I kvartal 2019	III kvartal 2020	Djelimično realizovan	Urađen projektni zadatak. (2019) Objavljen tender. (2019) Potpisan ugovor sa izvođačem (2020) 02.03.2020. otpočela implementacija koja je zbog epidemije COVID19 prekinuta i ne postoji projekcija kada će se nastaviti u punom kapacitetu Implementacija projekta je nastavljena u septembru 2020.	III kvartal 2021	9,074 USD (2019) Ukupan ugovor Heliant iznosi 974,150USD Plaćeno do sada 81,500 USD (2020) Izvršeno plaćanje za Sistem analizu 161,500USD (2020) U toku maja 2021. Slijedi sljedeća tranša plaćanja u iznosu od 199,450 USD ili 20% ukupnog ugovora	Budžet	Implementacija je u toku
---	---	---	----------------	---	----------------	------------------	------------------------------	---	------------------	---	--------	--------------------------

3	Obezbeđenje informatičke infrastrukture EZK i KCCG za	Priprema i objava tendera za hardware. Testiranje i instalacija	MZ, UNDP, KCCG, FZO	Indikator: Hardware instaliran Postignuta vrijednost:	II kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano Urađen Projektni zadatak (2019) Objavljen tender (2020) Potpisan ugovor sa isporučiocem (2020)	septembar 2020. (instalacija i testiranje)	669 USD (2019) 47,689 USD (rekonstrukc. i opremanje prostorija, switchevi, napajanje, laptopovi, izrada specifikacija) (2020) 146,495USD Ugovor Cikom (2020)	Budžet	
4	Jačanje kapaciteta svih IT organizacionih jedinica u svim institucijama javnog zdravstvenog sektora		MZ, FZZO, IZJZ, ZU	Indikator: Popunjene sistematizacije radnih mjesta u IT organizacionim jedinicama u svim institucijama javnog zdravstvenog sektora Postignuta vrijednost:	I kvartal 2019	IV kvartal 2020	Djelimično realizovano			Budžet	Zbog moratorijuma na zapošljavanje ova stavka je nije realizovana

Operativni cilj 5.2: Upravljanje zdravstvenim sistemom

1	Plansko upravljanje IZIS-om	1. Osnovati odjeljenje za upravljanje IZIS-om u MZ	MZ	Indikator: Formirana i funkcionalna organizaciona jedinica za upravljanje Integralnim Zdravstvenim Informacionim Sistemom u Ministarstvu zdravlja Postignuta vrijednost:	I kvartal 2019	II kvartal 2019	Realizovano	4,903 USD IT oprema za odjeljenje (2019) 661 USD Namjestaj za odjeljenje (2020)	Budžet	Neophodno je popunjavanje organizacione jedinice u punom kapacitetu
		2. Uraditi analizu svih postojećih informatičkih resursa na nivou javnog zdravstvenog sistema sa aspekta raspodjele nadležnosti nad zajedničkim informatičkim kapacitetima	MZ, FZZO, IZJZ, ZU	Indikator: Kreiran akt kojim se definiše nadležnosti i način upravljanja zajedničkim informatičkim kapacitetima Postignuta vrijednost:	I kvartal 2019	III kvartal 2019	Djelimično realizovano Urađena: Analiza eServisa na nivou svih javnih ZU. (2019) Urađena analiza internet domena na nivou svih javnih ZU sa predlogom za rezervisanje domene. (2019) Urađen			Budžet

							Okvir interoperabilnosti na nivou zdravstvenog sistema CG (2019)					
							Pripremljena je nacrt Strategija razvoja digital-health na nivou CG (2020)					
							Uključeni u EU inicijativu mHealth (2020)					
2	Uspostavljanje automatizovanog naprednog sistema zdravstvene statistike, analize podataka i izrade izvještaja	1. Analiza i izgradnja jedinstvene baze za izvještavanje Data Warehouse uz uspostavljanje Bussines Intelligence system-a	Institut za javno zdravlje, Ministarstvo zdravlja, i relevantne ustanove/institucije	Indikator: Definisani setovi podataka za izvještavanje, definisani izvještaji, izrađeni pripadajući registri Omogućeno adekvatno izvještavanje svih relevantnih ustanova/institucija	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Nije realizovano		IV kvartal 2021.	Budžet	Ova aktivnost je direktno uslovljena implementacijom EZK i novog IS u KCCG. Tek po realizaciji ova dva ključna projekta moguće je napraviti kvalitetnu i potpunu analizu. Kako je jedan od preduslova bio uspostavljanje EZK čija realizacija je pod znakom pitanja ovu aktivnost je teško realizovati. IS KCCG će biti realizovan do IV kvartala i iz njega se može dobiti vrlo kvalitetna statistika (BI sistem)	
				Postignuta vrijednost:								

		2. Definisanje setova podataka za izvještavanje prema relevantnim institucijama/ustanovama u skladu sa postojećim strategijama i akcionim planovima, omogućavanje adekvatnog izvještavanja	Institut za javno zdravlje, Ministarstvo zdravlja, i relevantne ustanove/institucije za definisane aktivnosti pojedinih strategija: prevencija zlostavljanja djece, borbu protiv porodičnog nasilja, poboljšanja bezbjednosti u saobraćaju	Indikator: Definisani setovi podataka za izvještavanje prema relevantnim ustanovama/institucijama, definisani izvještaji, izrađeni pripadajući registry Postignuta vrijednost:	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Djelimično realizovano Definisani su setovi podataka u sklopu EZK. (2019) Definisani su setovi podataka iz novog IS KCCG prema relevantnim institucijama (IJZ, FZO, CALIMS, MUP) (2020)	IV kvartal 2021. Definisani izvještaji i do predviđenog roka će biti realizovani odgovarajući eServisi. Prema FZO su već realizovani gotovo svi servisi što čini oko 30% predviđenih servisa za razmjenu podataka.	Budžet	
3	Projekti usklađivanja postojećih informacionih sistema standardima postavljenim kroz predmetne pravilnike o EHR-u i interoperabilnosti, to jest uspostavljanje razmjene podataka sa eZdravljem – EHR-om		MZ FZO	Indikator: Integracija svih postojećih informacionih sistema sa novim informacionim sistemom eZdravlje uspostavljena i stavljena u produkciono korišćenje. Postignuta vrijednost:	II kvartal 2019	IV kvartal 2019	Ne realizovano		Budžet	Ova aktivnost je direktno uslovljena implementacijom EZK i novog IS u KCCG. Tek po realizaciji ova dva ključna projekta moguće je napraviti kvalitetnu i potpunu analizu.

4	Usvajanje strateškog, jedinstvenog i sveobuhvatnog programa bezbjednosti IZIS koji bi osigurao uspostavljanje bezbjednosti na svim kritičnim tačkama sistema, primjenom usvojenih bezbjednosnih politika na nivou IZIS-a i e-zdravlja.		MZ	Indikator: Usvojen strateški, jedinstveni i sveobuhvatni program bezbjednosti IZIS Postignuta vrijednost:	I kvartal 2019	III kvartal 2019	Nije realizovano Realizovane su mjere u sklopu IS koji je u nadležnosti FZO. (2019) Otpočele su aktivnosti na realizaciji lokalnih CIRT timova. (2020)				Budžet	Ovu aktivnost bi trebalo "zamrznuti" ili izbaciti do popunjavanja kapaciteta Odjeljenja sa IZIS i eZdravlje jer u ovom trenutku ne postoji dovoljno kapaciteta Takođe, za punu implementaciju ovih mjera je neophodno implementirati dva ključna sistema EZK i IS KCCG. Shodno činjenici da EZK nije realizovan kao i novoj organizaciji MZD ovu aktivnost treba korigovati shodno dinamici organizacije MZD.
5	Jačanje internih kapaciteta organizacione jedinice u Ministarstvu zdravlja i svih IT organizacionih jedinica u svim institucijama zdravstvenog sektora		MZ FZO IZJ ZU	Indikator: Popunjene sistematizacije radnih mjesta u organizacionoj jedinici Ministarstva zdravlja i IT organizacionim jedinicama u svim institucijama zdravstvenog sektora Postignuta vrijednost	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Djelimično realizovano		4,745 USD konsultant podrška odjeljenju za IZIS (2020)	Budžet	Zbog moratorijuma na zapošljavanje ova stavka je djelimično realizovana Takođe aktuelna je nova organizacija MZD.	

Operativni cilj 5.3: Povećanje nivoa primjene modernih informaciono-komunikacionih tehnologija u objezbjedivanju veće dostupnosti, efikasnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite.

1	Povećanje kvaliteta komunikacija u cilju podizanja nivoa bezbjednosti i blagovremenog pružanja hitnih zdravstvenih usluga	Implementacija pilot sistema TETRA u odabranim jedinicama hitne pomoći i Urgentnom centru.	MZ, ZHMP, KCCG-Urgentni centar.	Indikator: Implementiran sistem TETRA u odabranoj jedinici hitne pomoći i Urgentnom centru. Postignuta vrijednost	I kvartal 2019	II kvartal 2019	Djelimično realizovano	Projekat je realizovan u dijelu Pilot projekta i obuhvatio je oko 70% potrebnih radio-stanica. Očekuje se ove godine da se nastavi sa projektom	Budžet
2	Unapređenje i razvoj portala i sajtova koji su u nadležnosti MZ	Uraditi Analizu sa predlozima za dalje unapređenje portala i sajtova u nadležnosti MZ	MZ	Indikator: Urađena Analiza Postignuta vrijednost	II kvartal 2019	IV kvartal 2019	Nije realizovano	Urađena analiza ali je potrebno uraditi predlog mjera za unapređenje	Budžet
3	Trening šireg broja stakeholdera koji su uključeni i zahvaćeni standardizacijom koja će ovim biti pokrenuta, kao što su zaposleni u organizacionoj jedinici Ministarstva zdravlja, (ključno) IT osoblje iz svih institucija zdravstvenog sektora i kompanije integratori sistema u ovim institucijama.		MZ	Indikator: Održana dva treninga Postignuta vrijednost	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Nije realizovano		Budžet

4	Implementacija informacionog sistema eZdravlje i testiranje funkcionalnih i nefunkcionalnih zahtjeva kao i procesa razmjene podataka		MZ	Indikator: Implementirani sistemi iz oblasti e-zdravlja integrisani sa IZIS-om Postignuta vrijednost	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Nije realizovano		IV kvartal 2021.		Budžet	Ova kativnost se isključivo odnosi na EZK
4.1	Plansko i fazno obnavljanje hardverske infrastrukture i nadogradnja sistemskog softvera, prije svega na funkcionalo kritičnim serverskim računarskim resursima, uključujući hardware za BI projekat, te hardware za e-zdravlje		MZ FZO	Indikator: Obnavljanje 50% hardverskih kapaciteta postojeće opreme u data centru Fonda (300.000 €) Postignuta vrijednost Indikator: Nabavka nove opreme za e-zdravlje (100.000 €) Postignuta vrijednost	II kvartal 2019		Djelimično realizovano				Budžet	
5	Iznalaženje rješenja savremenog data centra sa obaveznim rezervnim "Disaster				I kvartal 2019	IV kvartal ###	Nije realizovano				Budžet	

	Recovery? centrom											
5.1	Priprema elaborata za uspostavljanje data centra IZIS-a		MZ MJU	Indikator: Urađen elaborat. Postignuta vrijednost	I kvartal 2019	II kvartal ###	Nije realizovano				Budžet	Ova aktivnost je uslovljena nizom drugih aktivnosti (EZK, IS KCCG i sl.) i potrebno je do potpune implementacije ovih sistema ukloniti. Realno je da ova aktivnost bude planirana za AP 2021-22.
5.2	Rekonstrukcija lokalnog data centra Fonda za zdravstveno osiguranje		MZ FZO IJZ KCCG	Indikator: Završena rekonstrukcija data centra Postignuta vrijednost	II kvartal 2019	IV kvartal	Realizovano				Budžet	
6	Kreiranje savremene IT platforme za napredno javno-zdravstveno izvještavanje prilagođeno potrebama korisnika, korišćenjem savremenih tehnologija za kontrolu, filtriranje, obradu, analiziranje podataka i prikazivanje rezultata i omogućavanje pristupa i upravljanje podacima na individualnom nivou (data warehouse, BI, OLAP)		MZ FZO IJZ	Indikator: Implementirano funkcionalno BI rješenje Postignuta vrijednost	IV kvartal 2019	IV kvartal 2021	Djelimično realizovano		Ova aktivnost je odložena s obzirom da je u toku izrada nove platforme na nivou Vlade CG potrebno po završetku rada na novoj platformi izvršiti analizu internog portala MZ i njegova, eventualna integracija na novi portal.		Budžet	Otpočele su određene aktivnosti: Priprema za inoviranje portala MZ Projektni zadatak i analiza je urađena za BI sistem KCCG. Počinje da se radi na implementaciji Implementiran pilot projekat na nivou javnih ZU u dijelu praćenja i evidentiranja opreme.

STRATEŠKI CILJ 6: E-UKLJUČIVANJE**Operativni cilj 6.1: Edukacija i jačanje svijesti o e-Pristupačnosti u državnoj upravi**

Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Procenat osoba sa invaliditetom koji koriste internet najmanje jednom nedeljno u odnosu na ukupan broj osoba sa invaliditetom	n/a	n/a	n/a	ⓘ	60%
Broj (procenat) pristupačnih web sajtova državnih institucija u odnosu na ukupan broj web sajtova državnih institucija	0%	n/a	42%	↗	50%
Procenat lica koja nikada nijesu koristila internet*	26,4%	22,9	22,4%	↗	13%

STRATEŠKI CILJ 6: E-UKLJUČIVANJE**Operativni cilj 6.1: Edukacija i jačanje svijesti o e-Pristupačnosti u državnoj upravi**

RB	Aktivnost	Ključne tačke (podaktivnosti)	Institucije odgovorne za sprovođenje	Indikator rezultata	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja aktivnosti	Preporuke za naredni period sprovođenja
1	Jačanje saradnje sa NVO u dijelu primjene standarda e-Pristupačnosti	Potpisivanje sporazuma i iniciranje sastanaka sa udruženjima i organizacijama koje se bave pitanjima od značaja za osobe sa invaliditetom	MJU i NVO koji se bavi pitanjima od značaja za osobe sa invaliditetom	Indikator: Broj potpisanih sporazuma i broj održanih sastanaka. Postignuta vrijednost: Potpisan jedan Sporazum	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano	Mart 2019. Potpisan je memorandum o saradnji između Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija i Saveza slijepih Crne Gore	Nijesu potrebna sredstva	Nijesu utrošena	/	Intenzivirati saradnju sa udruženjima i organizacijama koje se bave pitanjima od značaja za osobe sa invaliditetom
2	Izrada Uputstva o kreiranju elektronski čitljivih	Edukacija službenika za primjenu Uputstva	MJU	Indikator: Izrađeno uputstvo Postignuta vrijednost:	IV kvartal 2019	IV kvartal 2019	Nije realizovano		Nijesu potrebna sredstva	Nijesu utrošena	/	Nastaviti rad na izradi Uputstva o kreiranju elektronski čitljivih dokumenata i edukaciji službenika

STRATEŠKI CILJ 7: E-UPRAVA					
Operativni cilj 7.1: Unaprijediti postojeće i razviti nove elektronske servise					
Operativni cilj 7.2: Unapredenje sprovođenje elektronskog kancelarijskog poslovanja					
Operativni cilj 7.3: Interoperabilnost registara i dostupnost podataka iz registara za korisnike					
Operativni cilj 7.4: Razviti nove modele eID u cilju daljeg razvoja i masovnog korišćenje e-usluga					
Operativni cilj 7.5 : Dostupnost podataka javne uprave					
Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Broj e-usluga na portalu e-uprava iz spiska od 20 prioriternih usluga po definiciji EU	6	9	12	↗	20
Broj e-usluga minimum nivoa 4 na Portalu e-uprava	5	24	50	↗	30
Procenat građana koji su koristili e-usluge u poslednjih 12 mjeseci	n/a	5%	9,9%	↗	50%
Procenat pravnih lica koji su koristili e-usluge	n/a	45%	45%	↗	30%
Broj izdatih elektronskih certifikata svih tipova koji služe za eID na e-usluge portala eUprava	7.000	21.800		↗	20.000

STRATEŠKI CILJ 7: E-UPRAVA												
Operativni cilj 7.1: Unaprijediti postojeće i razviti nove elektronske servise												
RB	Aktivnost	Ključne tačke (podaktivnosti)	Institucije odgovorne za sprovođenje	Indikator rezultata	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja aktivnosti	Preporuke za naredni period sprovođenja

1	Povećati broj korisnika koji koriste elektronske usluge na portalu e-uprave	Kreiranje ključnih servisa koji će animirati veći broj građana i promocija postojećih servisa na portalu		Indikator: Procenat povećanja broja korisnika za 20% Postignuta vrijednost na kraju 2020. 9.97%	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Djelimično realizovano	n/a	Nijesu utrošena	Budžet CG	Nastaviti sa aktivnostima kreiranja ključnih elektronskih servisa u cilju povećanja broja korisnika
2	Povećati broj elektronskih usluga na portalu e-uprave	Potrebno je održavati redovnu komunikaciju sa predstavnicima organa u cilju prepoznavanja usluga koje treba objaviti na portalu e-uprave	MJU (svi državni organi i organi državne uprave)	Indikator: Procenat povećanja broja elektronskih usluga tipa eLicence na portalu e-uprave za 10% Postignuta vrijednost Uvećanje broja usluga iznosi 3.91%	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Nije realizovano	n/a	Nijesu utrošena	Budžet CG	Nastaviti sa povećanjem broja elektronskih usluga i unapređenje m njihove sofisticiranosti
3	Povećati broj korisnika koji podnose elektronske zahtjeve preko Portala e-uprave	Povećati broj podnešenih zahtjeva preko Portala e-uprave	MJU (svi državni organi i organi državne uprave)	Indikator: Procenat povećanja broja podnešenih e-usluga 10% Postignuta vrijednost	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano	n/a	Nijesu utrošena	Budžet CG	Nastaviti sa aktivnostima kreiranja ključnih elektronskih servisa i implementacije novih usluga nivoa 3 i 4 u cilju povećanja broja podnešenih zahtjeva od strane korisnika Portal eUprave

				34.28%								
4	Elektronske usluge Lokalne samouprave	Kreirati elektronske usluge lokalne samouprave	MJU Lokalna samoupra va	Indikator: Broj kreiranih elektronskih usluga 5 Postignuta vrijednost: Tokom 2019. Godine na Portal eUprave je bilo aktivno 19 usluga tipa eLicence Glavnog grada Podgorica koje su 2021. povučene po zahtjevu Glavnog grada	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizova no			Nijesu utrošena		
5	Proširenje sistema ePeticije na lokalne samouprave i unaprijeđenje postojećeg sistema	1. Izrada aplikativnog rješenja za lokalne samouprave	MJU	Indikator: Sistem implementiran u 17 lokalne samouprave Postignuta vrijednost	III kvartal 2019	IV kvartal 2020	Realizova no	20.000,00	Utrošena sredstva 16.191,01	Budžet		

		2.Unaprijeđenje postojećeg rješenja ePeticije (izrada mobilne verzije, ...)	MJU	Indikator: Unaprijeđen portal Postignuta vrijednost	III kvartal 2019	IV kvartal 2020	Realizovano					
Operativni cilj 7.2: Unapređenje sprovođenja elektronskog kancelarijskog poslovanja												
7	Unapređenje i izmjena eDMS sistema	Na zahtjev korisnika, potrebno je realizovati dodatno unapređenje sistema	MJU	Indikator: Realizovano unapređenje sistema Postignuta vrijednost	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano		100.000,00	Utrošena sredstva (99.999.24)	Sektorsko budžetska	
8	Implementacija eDMS u organima državne uprave (Faza II)	Potrebno je uraditi procjenu prioriteta organa koji će biti uključeni po etapama	MJU i drugi organi državne uprave	Indikator: Broj organa državne uprave u kojima je implemetiran eDMS 5 Postignuta vrijednost:	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Djelimično realizovano		100.000,00	Sredstva nijesu utrošena	Sredstva iz Sektorsko budžetske	Započeta je druga faza projekta, sistem je implementiran u Upravi policije, Sekretarijatu za zakonodavstvo, Zaštitniku imovisko pravnih interesa

9	Realizacija dostavljanja Sekretarijatu za zakonodavstvo i drugih akata preko informacionog sistema za upravljanje dokumentima eDMS radi objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“,	potrebno je u saradnji sa Sekretarijatom za zakonodavstvo organizovati edukative radionice za službenike u Vladi i ministarstvima koji obavljaju poslove arhive, kao i poslove pripreme za dostavljanje u elektronskom obliku podzakonskih i drugih akata radi objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.	MJU, sva ministarstva i SZZ	Broj institucija i broj propisa	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano		n/a	n/a	n/a	
10	Jačanje svijesti i edukacija zaposlenih u javne uprave o potrebi i korišćenju sistema za elektronsko upravljanje dokumentima	Organizovanje edukativnih radionica	MJU	Broj učesnika/broj organizovanih radionica	II kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano		n/a	n/a	n/a	
Operativni cilj 7.3: Interoperabilnost registara i dostupnost podataka iz registara za korisnike												
11	Povezivanje ključnih registara prepoznatih Strategijom reforme javne uprave	Povezati Registar nepokretnosti	MJU i Uprava za nekretnine	Povezani svi ključni registri	II kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano		n/a	n/a	n/a	U narednom periodu planirano da se putem većeg broja web servisa razmjenjuju podaci iz ključnih registara preko sistema
12	Priprema Akcionog plana za uspostavljanje interoperabilnosti između elektronskih registara	Formiranje Radnog tima za planiranje i praćenje u oblasti interoperabilnosti registara i rad na Akcionom planu	MJU	Formiran tim i izrađen Akcioni plan	II kvartal 2019	III kvartal 2019	Djelimično realizovano		n/a		n/a	Formiran je Radni tim za planiranje i praćenje u oblasti interoperabilnosti registara i radi se na Akcionom planu
13	Analiza pravnog okvira i eventualnih prepreka za elektronsku razmjenu podataka	Rad na Analizi	UNDP, MJU is vi organi	Izrađena Analiza	II KVART 2020	III kvart2020	Realizovano		331.225,00	Nijesu utrošerna	Donacija	Izrađena <i>Informacija o stepenu realizacije Projekta Jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka (JISERP)</i>

14	Analiza i identifikacija poslovnih procesa koji će se zasnivati na elektronskoj razmjeni podataka	Rad na Analizi		Izrađena Analiza		IV kv 2020	Nije realizovano		Nijesu utrošerna		
15	Razvoj elektronskih servisa za građane i privredu koji će se bazirati na elektronskoj razmjeni podataka	Rad na razvoju elektronskih servisa		Razvijeni elektronski servisi	I KVARTAL 2019	IV kv 2020	Djelimično realizovano				Kontinuirano razvijati elektronske servise za građane i privredu koji će se bazirati na elektronskoj razmjeni podataka
16	Edukacija korisnika za korišćenje JISERP-a	Sprovođenje edukacije		Sprovedene edukacije	I KV 2019	IV kv2020	Djelimično realizovano		Nijesu utrošena		Kontinuirano raditi na sprovođenju obuka za administarstore iz organa
17	Unaprijeđenje JISERP-a	Rad na unaprijeđenju sistema		Sistem unaprijeđen	I KV 2020	IV kv 2020	Realizovano				Sistem je unaprijeđen u 2020oj migracijom na novu softversku platormu I uveden je monitoring razmjene podataka sa detaljnom dnevnom I mjesečnom statistikom, u narednom period uvesti grafički dashboard za bolji prikaz rada sistema I dijagnostike problema u radu
18	Kreiranje Kataloga svih usluga na državnom i lokalnom nivou	Aktivnosti na kreiranju kataloga usluga		Katalog kreiran			Djelimično realizovano				
19	Povećati broj prijavljenih elektronskih registara u Metaregistru	Intezivirati saradnju sa organima i inicirati prijavljivanje elektronskih registara	MJU, državni organi, organi državne uprave, lokalne samouprave	Broj prijavljenih registara u 2019. povećan za 20%	I kvartal 2019	IV kvartal 2020	Realizovano	n/a	n/a	n/a	Svakodnevno raditi na prijavi registara u Metaregistar
Operativni cilj 7.4: Razviti nove modele eID u cilju daljeg razvoja i masovnog korišćenje e-usluga											
20	Unapređenje propisa	Izrada izmjena i dopuna Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu	MJU	Donesen zakon	I kvartal 2019	II kvartal 2019	Realizovano	n/a	n/a	n/a	Ministarstvo će u saradnji sa UNDP izraditi i Vladi dostaviti na razmatranje Analizu neophodnih propisa za elektronsko poslovanje

21	Uspostavljanje novih modela elektronskog identiteta	Formiranje Radne grupe za koordinaciju aktivnostima na stvaranju uslova za dopunu podataka građana na elektronskim identifikacionim dokumentima za potrebe ostvarivanja prava putem certifikata	MJU, MUP, FZZO	Uspostavljeni digitalni identiteti	I kvartal 2019	IV kvartal 2020	Realizovano		n/a		n/a	
		Razvoj digitalnog identiteta - lična karta sa certifikatima za elektronski potpis I identifikaciju					Realizovano					
22	Uspostavljanje sistema za elektronsko plaćanje administrativnih taksi (NSNAT)	Postavljanje 10 POS terminala	MJU, organi državne uprave i banke	Uspostavljeno elektronsko plaćanje administrativnih taksi	I kvartal 2019	II kvartal 2019	Nije realizovano		169.858,11	Sredstva utrošena	Budžet CG	U 2019 godini je realizovana javna nabavka za nabavke Informacionog sistema za kontrolu naplaćenih taksi CSAT. Neophodno je u narednom periodu proširiti sistem za sva ostala plaćanja.nastaviti aktivnosti u vezi implementacije sistema za elektronsko plaćanje.
23	Upravljanje sistemom za elektronske identifikaciju i autentifikaciju	Uspostavljen sistem za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju(NS EID)	MJU	Sistemi elektronske identifikacije su prijavljeni na sistemu	I kvartal	IV kvartal 2020	Djelimično realizovano		200.000.00	45.707	Budžet CG - Sektorska budžetska podrška	Nastaviti sa aktivnostima u vezi implementacije elektronske identifikacije i autentifikacije prilikom korišćenja elektronskih usluga
Operativni cilj 7.5 : Dostupnost podataka javne uprave												
24	Unaprjeđenje Portala otvorenih podataka i integracija sa EU portalom otvorenih podataka	Formiranje Radnog tima za open data	MJU	Formiran radni tim	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano		14.500,000	Nijesu utrošena sredstva	Budžet CG -	Portal u 2019 funkcionalno unaprijeđen i raditi na povećanju kvaliteta metapodataka
		Rad na unaprjeđenju informacionog sistema uvođenjem novih funkcionalnosti		Portal data.gov.me integrisan sa portalom data.europa.eu	II KV 2019	II KV 2020	Realizovano					14500

25	Veće korišćenje portala otvorenih podataka www.data.gov.me	Povećanje broja skupova podataka iz oblasti javne bezbjednosti, obrazovanja, poljoprivrede, pomorstva, rada i socijalnog staranja, saobraćaja, zdravlja za 30% u odnosu na skupove podataka koji su objavljeni u 2018. god	MJU i ostali organi javne vlasti	Povećan broj setova podataka za 30% u odnosu na 39 setova u 2018. godini	I kvartal 2019	IV kvartal 2020	Realizovano		n/a	Nijesu utrošena	n/a	Povećan broj data setova na 132 na kraju 2020, raditi na promociji većeg korišćenje portala otvorenih podataka www.data.gov.me
26	Upotreba otvorenih podataka u cilju podrške start-up biznisima	1)Organizacija javnog događaja (HAKATON) za 30 učesnika.	MJU	Organizovano takmičenje	I kvartal 2019	IV kvartal 2019	Realizovano	12.000,00	12000	Budžet CG - Sektorska budžetska podrška	Organizovan Hackaton na Infofestu 2019,raditi na organizaciji sličnih događaja	
		2)Definisani setovi podatka za potrebe HAKATON a					Realizovano					Nijesu utrošena

STRATEŠKI CILJ 8: ISTRAŽIVANJE, INOVACIJE I RAZVOJ					
Operativni Cilj 8.1: Unaprijeđenje informacionog sistema "Naučna Mreža"					
Indikator	Polazna vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost za 2018.	Ostvarena vrijednost 2020	Trend	Ciljana vrijednost za 2020.
Udio ICT u djelatnosti naučno-istraživačkih ustanova i inovativnih organizacija	13,8%	21,95%	21,95%	↗	30%

Udio ICT u nacionalnim naučnim i inovativnim programima i projektima	14,8%	20%	20%	↗	30%
Udio ICT u međunarodnim naučnim i inovativnim programima i projektima	20%	25%	25%	↗	30%
Procenat povezanih naučno-istraživačkih institucija na MREN *	48,3%	47,5%	47,5%	↘	80%

STRATEŠKI CILJ 8: ISTRAŽIVANJE, INOVACIJE I RAZVOJ

Operativni Cilj 8.1: Unaprijeđenje informacionog sistema "Naučna Mreža"

RB	Aktivnost	Ključne tačke (podaktivnosti)	Institucije odgovorne za sprovođenje	Indikator rezultata	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja aktivnosti	Preporuke za naredni period sprovođenja
27	Unaprijeđenje informacionog sistema "Naučna Mreža"	Uvođenje novih funkcionalnosti portal	Ministarstvo nauke	Funkcionalnost novih i postojećih portala "Naučna Mreža"	I kvartal 2019	II kvartal 2019			13.000,00	13.000,00	MNA preko INVO - Inovacije, Nauka i Visoko Obrazovanje) Projekta	
28	Uvođenje elektronskog anketnog sistema	Prikupljanje naučnoistraživačkih statističkih podataka	Ministarstvo nauke	Prikupljeni statistički podaci putem elektronskog anketnog sistema	I kvartal 2019	II kvartal 2019	Realizovano		1.000,00		Budžet MNA	

IV EVALUACIJA

Evaluacija kao ključni dio principa “kontinuiteta” se obično sprovodi nakon završetka trajanja strateškog dokumenta i evidentira se u okviru završnog izvještaja o njegovom sprovođenju, kako bi se nalazi evaluacije mogli uzeti u obzir tokom narednog ciklusa planiranja politika, međutim činjenica je da Strategija razvoja informacionog društva 2016-2020 u trenutku svog nastanka nije predvidjela izradu evaluacije, ⁵budući da temu digitalne transformacije što je terminološka nadogradnja i novi pristup razvoju informacionog društva, prati široka poslovna i akademska zajednica kao i brojni međunarodni akteri, čiji izvještaji, analize i preporuke već duže vrijeme jasno ukazuju na relevantnost i aktuelnost velikog dijela strateških ciljeva koji su postavljeni ovom strategijom.

Takođe, imajući u vidu globalne svjetske trendove i potrebu za usklađivanjem sa **Digitalnom strategijom Evropske Unije**, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija nije imalo dilemu da postoji potreba za donošenjem nove **Strategije digitalne transformacije**, te je pokrenulo ovaj proces još u maju 2020. godine dakle još prije isticanja Strategije informacionog društva 2016-2020, za koju je bilo jasno da svakako neće biti nastavljena pod starim imenom.

Nova Strategija digitalne transformacije ima za cilj prepoznavanje principa na kojima treba graditi dalju transformaciju društva kroz približavanje i usvajanje načela kojima se rukovodi, ne samo Evropska unija, već i druge razvijene zemlje svijeta. Pored navedenog tim strateškim dokumentom će se ukoliko nalazi Analize stanja tako ukažu prilikom tumačenja učinaka i nedostataka prethodne Strategije informacionog društva, moguće obuhvatiti i pojedine

⁵ - Izveštaj o razvoju po mjeri čovjeka za Crnu Goru za 2020. godinu - Nadomak digitalne budućnosti za sve;

- Istraživanje: Uticaj IKT na razvoj Crne Gore;

- Procjena uticaja COVID-19 na poslovni sektor i perspektive rasta ekonomije Crne Gore;

- UNDP - E-usluge_ istraživanje sa građanima i preduzecima narativni izveštaj 2019

- **Nacionalni izvještaj i plan za unapređenje Digitalne agende u Crnoj Gori 2021**
(<https://nvo35mm.me/publications/download/36>)

- **Nacionalni izvještaj i plan za unapređenje Digitalne agende u Crnoj Gori 2020**
(<https://nvo35mm.me/publications/download/29>)

aktivnosti iz ove strategije ali će akcenat imajući u vidu brzinu promjena u tehnološkim preduslovima i nastajanje novih potreba i mogućnosti biti na nekim sasvim drugačijim aktivnostima bez obzira na moguće slične strateški stubove i pravce razvoja. Dakle pitanja ostaju ista, ali su odgovori drugačiji.

V OSVRT NA PLANIRANA I UTROŠENA SREDSTVA

Plan finansiranja predviđenih aktivnosti bio je prilično neujednačen što je i logično imajući u vidu da su nosioci aktivnosti po pojedinim strateškim ciljevima bile različite institucije, te je takođe u nekim slučajevima i djelimično neprecizan ili bez konkretog navođenja opredijeljenih sredstava što je u krajnjem vjerovatno i uzrokovalo izostanak realizacije pojedinih aktivnosti.

U realizaciji aktivnosti bili su predviđeni raznovrsni izvori sredstava: budžet, krediti, različita donatorska sredstva iz projekata. Međutim krediti u konačnom nisu realizovani, kao ni odnosne aktivnosti, a za veliki broj podaktivnosti sredstva nisu ni predviđena.

Kada su u pitanju sredstva koja su decidno planirana prilikom izrade Akcionog plana i njihov utošak ukupno je planirano **2.706.228, 18 eura**, a utrošeno **1.095.712, 07 eura** dok je detaljniji prikaz po strateškim ciljevima prikazan u tabeli niže.

PLANIRANA VS REALIZOVANA SREDSTVA

	PLANIRANO	OSTVARENO
INFRASTR. ZA ŠIR.PRIST.	652.000,00 €	366.000,00 €
E-POSLOVANJE	3.000,00 €	3.600,00 €
E-OBRAZOVANJE	101.495,07 €	101.495,07 €
E-ZDRAVSTVO	988.150,00 €	266.362,00 €
E-UKLJUČIVANJE		
E-UPRAVA	947.583,11 €	358.255,35 €
ISTRAŽIVANJE, INOVACIJE...	14.000,00 €	-

Prema dostavljenim podacima utrošeno je 40% planiranih sredstava, dok je sa druge strane 50% planiranih aktivnosti realizovano, 31% djelimično realizovano, što ukazuje da su ova sredstva vjerovatno namjenski korišćena.

Sa druge strane za 54 podaktivnosti od ukupno 89 (što je oko 61% od ukupnog broja predviđenih aktivnosti) sredstva nisu planirana. Od ove 54 podaktivnosti realizovano je 24, djelimično realizovano 18, a 12 nije realizovano. Ovdje se radilo o aktivnostima koje ili nisu zahtijevale posebna sredstva,

ili su naznačene kao redovne aktivnosti koje će se realizovati iz budžeta, bez preciziranja finansijskog obuhvata.

Detaljan prikaz utroška sredstva po ciljevima dat je u odjeljku III Tabela za izvještavanje.

VI PREPORUKE ZA NAREDNI CIKLUS PLANIRANJA

Završni izvještaj o implemetaciji Strategije razvoja informacionog društva za period 2016-2020. godine pokazao je da je značaj dio aktivnosti realizovan ili je njihova realizacija u toku, ali i da postoje aktivnosti koje zahtijevaju dodatne intervencije od institucija nosilaca ovih aktivnosti.

S druge strane, aktivnosti koje su uspješno realizovane nužno ne podrazumijevaju da ih ne treba predvijeti i za naredni period u cilju unapređenja sveobuhvatnog sistema razvoja ove oblasti u Crnoj Gori.

- Širokopojasne mreže interneta velikih brzina imaju važan uticaj na uvođenje inovativnih usluga, što znači da je na cijeloj teritoriji države potrebno obezbijediti kvalitetnu komunikacionu infrastrukturu i širokopojasne mreže nove generacije. Povećanje dostupnosti i zauzimanje mreža veoma velikog kapaciteta će omogućiti široku upotrebu proizvoda, usluga i aplikacija na jedinstvenom digitalnom tržištu. Razvojem širokopojasne mreže podstiče se razvoj digitalnih vještina i e-uprave, rast produktivnosti, rast zaposlenosti i poboljšava efikasnost javnog sektora. Digitalni servisi i digitalna povezanost doprinose razvoju i ekonomskom rastu države. Razvoj širokopojasnog pristupa i usluga ima značajan uticaj na razvoj drugih sektora ekonomije, kao i društva uopšte. Istovremeno, izgradnjom infrastrukture u ruralnim područjima, pretežno na sjeveru Crne Gore, podstiče se ravnomjerniji regionalni razvoj i doprinosi povećanju atraktivnosti ovih područja za potencijalne investiture. (Infrastruktura)
- Posvetiti posebnu pažnju podizanju digitalnih kompetencija svih zaposlenih. Kreirati nacionalne okvire digitalnih kompetencija, u skladu sa radnim mjestima. Poznavanje rada na računaru, kao uslov za zasnivanje radnog angažmana, zamijeniti sa: posjedovanje digitalnih kompetencija iz određenog okvira (u zavisnosti od potreba radnog mjesta). (e-uprava i e-obrazovanje)
- Unaprijediti programe podrške za digitalnu transformaciju (logističke, infrastrukturne, kadrovske) u cilju povećanja primjena informaciono komunikacionih tehnologija, kako u velikim, tako i u MMSP, što će uticati na povećanje produktivnost i konkurentnosti; (e-poslovanje)
- Unaprediti digitalnu preduzetničku kulturu i podsticati razvoj start – up i inovacionog ekosistema.
- Pokloniti posebnu pažnju informatičkom obrazovanju i talentima; (e-obrazovanje)
- Reformisati obrazovni sistema u skladu sa potrebama Industrije 4.0; (e-poslovanje)
- Pojačati podršku neformalnom obrazovanju na polju ICT, vodeći računa o kvalitetu i dostupnosti;
- Potrebno je razvijati raznorodne servise u cilju pojednostavljivanja radnih procesa, efikasnog prikupljanja podataka i maksimalnog korišćenja performansi sistema kako bi se povećale korisnosti implementiranih rješenja i zadovoljstva kako zaposlenih u

zdravstvenom sisemu, tako i poslovnih partnera, saradnika i građana. Takođe je neophodno prilagođavati razvoj sistema potrebama i specifičnostima građana naše zemlje kao i stranaca koji će koristiti usluge zdravstvenog sistema Crne Gore; (e-zdravstvo)

- Olakšati pristup finansijama za projekte uvođenja digitalnih tehnologija i povećati podsticajne finansijske olakšice za investicije u razvoj digitalnih tehnologija; (e-poslovanje)
- Razviti digitalno podržan tržišni ambijent putem kontinuiranog unaprjeđenja eServisa u smjeru G2C. G2B... (e-zdravlje, e-participacija, e-poslovanje...);
- Usaglasiti zakonodavstvo sa eZakonodavstvom, kako bi bilo omogućeno kreiranje eServisa na maksimalno mogućem nivou (u zavisnosti od eServisa razlikuje se pet mogućih nivoa implementacije);
- Nastaviti sa aktivnostima po inicijativi privrednih asocijacija na formiranju Digitalne koalicije ili sličnog tijela; (e-uprava)
- Nastaviti sa aktivnostima na pisanju Strategije digitalne transformacije Crne Gore, kao i planirati strateški pristup IT sektoru;
- Stvoriti preduslove za povlačenje što više sredstava iz pretpristupnih fondova, kao i ostalih fondova, namijenjenih digitalnoj transformaciji;
- U saradnji sa MONSTAT-om ustanoviti praćenje indikatora koji su u vezi sa ocjenom stepena digitalnog razvoja, u skladu sa indikatorima koje prati EU, u cilju dobijanja komparativne slike stepena digitalne transformacije Crne Gore (DESI indeks,...);
- Osmisliti kampanje za promovisanje koncepata digitalne transformacije (sami događaji kao da nijesu dovoljni). Intezivna saradnja javne uprave sa privredom od ključnog je značaja za postizanje vizije digitalno transformisane Crne Gore.

Pregled ključnih tema na koje digitalizacija i buduća strategija treba da odgovore:

